

01

Januar 2015
Årgang 151

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Forfølgelse

Enhver Jesus-efterfølger bliver forfulgt
Vækkelse begynder med J, som Jesus
Har jubilaren en fremtid?

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som Luthersk Mission (LM) står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 275 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

d1m@d1m.dk

www.d1m.dk

Redaktør

Ole Solgaard, Enggårdsvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@d1m.dk

Redaktionsudvalg

Alex Dahl Karlsen, cand.scient.pol., Tarm

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

Per Westh Jensen, stud.theol. og ungdomskonsulent, Kbh.

Ruth Vatne Rasmussen, hjemmegående, Silkeborg

INDHOLD

LEDER

- 02 HAR JUBILAREN EN FREMTID?
Ole Solgaard

TEMA

- 04 FORFØLGELSE – HVAD HAR DET
MED MIG AT GØRE?
Jørn Blohm Knudsen
- 08 ENHVER JESUS-EFTERFØLGER
BLIVER FORFULGT
Michael Agerbo Mørch
- 12 FRA RETSFORFØLGELSE TIL CHIKANE
Else Wiwe

FOR TROEN

- 15 ANDAGT: TILGIV HINANDEN
Ole Solgaard
- 16 EN BØLGE AF KÆRLIGE GERNINGER
Jakob S. Højlund
- 18 HVERDAG MED GUD
I OP- OG NEDTURE
Søren Pedersen

HORISONT

- 22 PERFEKT ELLER SMUK?

ANDRE ARTIKLER

- 24 CHRISTIAN MØLLERS FORKYNDELSE
Samuel Roswall
- 30 VÆKKELSE BEGYNDER MED J,
SOM JESUS
René Sølvsten Nissen

BØGER

- 34 TEOLOGI OG KONSEKVENS
- 36 NÅR GUD ER TAVS

TEMA | Forfølgelse

Der har de seneste år været et øget fokus på forfølgelse af etniske og religiøse mindretal. Nu er mange også begyndt at indse, at kristne mindretal er særligt hårdt ramt. I november 2014 var der en høring på Christiansborg om forfulgte kristne. Her blev der også gjort opmærksom på, at en ud af tre

kristne asylansøgere oplever chikane på danske asylcentre. Alt tyder på en tiltagende forfølgelse og chikane af kristne i verden. Hvordan vedrører det os, der kalder os kristne, men kun kender til komfortable og fredelige vilkår i Danmark?

I temaartiklerne vil du få et indblik i de forfulgtes vilkår, og du vil blive udfordret på din egen livsstil. Vi bringer også et gribende interview med en asylansøger. Bibelen og de forfulgte kristne har noget at lære os, som vi måske har glemt. God læselyst!

LEADER

HAR JUBILAREN EN FREMTID?

AF OLE SOLGAARD

.....

Er *Budskabet* det samme, som det altid har været? Nej, det ydre har ændret sig. Men er budskabet i *Budskabet* så det samme, som det altid har været?

Det er værd at overveje her i januar 2015, hvor tidsskriftet netop har 150 års jubilæum. Christian Møller udgav for egen regning første udgave i januar 1865.

Da vi for et år siden tog hul på den 150. årgang, ridsede Birger Pedersen i en læseværdig jubilæumsartikel det historiske forløb op og gav sit bud på besvarelsen af ovennævnte spørgsmål:

"Christian Møller ville forkynde budskabet om, at Kristus døde for ugudelige syndere, som ikke selv kunne blive fromme og gode ... Den uforskyldte nåde har stadig

spalteplads, men måske mest som en forudsætning, og mere som *omtale* end som *tiltale*. Der er mange emner og aktuelle ting, som det er godt og nødvendigt at skrive om. Men den 150. årgang af *Budskabet* kan bruges til at overveje, om det stadig er det gamle budskab om den uforskyldte frelse og nåde, som præger bladet og vores trosopfattelse".

Har *omtalen* afløst *tiltalen*?

Birger Pedersens relevante opfordring har rumsteret lidt hos os i redaktionen siden. Og jeg vil her benytte anledningen til at dele nogle af mine tanker med jer.

For det første vil jeg sige, at hvis budskabet om den uforskyldte nåde ikke længere får lov at være centrum og omdrejningspunkt i tidsskriftet, så er det svært at få øje på dets

eksistensberettigelse, uanset hvor mange gode og relevante vinkler, der belyses.

Det er mit håb, at *Budskabet* også fremover må have et evangelisk fokus – både på linjerne, men også mellem linjerne. For det er nåden alene, der er drivkraften i al åndelig vækst og fornyelse.

For det andet er der næppe tvivl om, at kommunikationsformen i den mundtlige forkyndelse og i skriftlige artikler har bevæget sig en del fra *tiltalens* "nåden gælder dig ..." i retning af mere *omtale*: "nåden betyder, at ..."

Det indebærer dog ikke nødvendigvis, at den reelle *tiltale* er forsvundet. Det væsentlige er, om budskabet når ind til mig, så jeg hører det som noget, der vedkommer mig. (Og her kunne jeg så uden afsvækkelse have valgt at erstatte "jeg/mig"

NYE ABONNEMENTS- MULIGHEDER

Nu er *Budskabet* tilgængelig på internettet, på budskabet.dk. Gamle numre er åbne for alle. De nyeste to årgange er kun tilgængelige for abonnenter.

Som abonnent kan du altså læse *Budskabet* både i alm. papirudgave og på hjemmesiden. Vi forventer, at de fleste fortsat ønsker papirudgaven; der er mange fordele ved at have tidsskriftet mellem hænderne. Men for dem, der mener at kunne nøjes med en skærmversion, er der nu mulighed for at få et netabonnement til kun 160 kr. (for unge under 30 år: 90 kr.). Fortæl gerne om det til andre. Netabonnenter får adgang til *Budskabet* via en kode, som bliver tilsendt pr. mail en gang om året.

Når du vil downloade *Budskabet*, skal du benytte en kode (for 2015-numre: Bud15; for 2013 og 2014: 201314). Koden udskiftes hvert år. Den aktuelle kode vil fremgå af kolofonen på indersiden af tidsskriftets omslag.

Vi håber, I får glæde af de nye muligheder – og at I fortæller andre om muligheden for såvel alm. abonnement (inkl. netadgang) som netabonnement.

med "vi/du/man/os/dig", hvilket understreger, at det afgørende ikke er tiltaleformen, men at budskabet appliceres til læserens virkelighed). En afveksling i tiltaleform indebærer ikke nødvendigvis en afsvækkelse af tiltalen.

For det tredje må jeg indrømme, at jubilæumsartiklen godt kan skabe en anfægtelse hos mig: Er vi blevet mere optagede af at beskrive og analysere end af at forkynde det frisættende budskab? Er vi blevet mere optaget af *sagerne* end af selve *sagen*? Har vi mistet nidkærheden for vedblivende at formidle evangeliets centrum? Er nåden blevet en selvfølgelighed for os?

Den anfægtelse må ikke slippes for hurtigt. Den gælder i øvrigt også for mange af vores menighedsfællesskaber og for os som enkeltpersoner. Derfor har vi også på det seneste opprioriteret de specifikt opbyggelige artikler under sektionen *For troen*.

For det fjerde tænker jeg, at også de beskrivende og analyserende artikler i *Budskabet* kan være opbyggelige for troen. Vi tror, der er behov for et bredt spekter af artikeltyper, der sætter fokus på Guds ord i alle aspekter – med nåden i centrum – og relaterer det til tidens udfordringer og vores hverdag som kristne.

Guds ord til tiden

Lige som Christian Møller formidlede Guds ord med adresse til sin tids tendenser og udfordringer, ønsker vi også i dag – som vores profilformulering udtrykker det – at *Budskabet* skal bidrage med:

- Fordybelse i bibelsk og luthersk tro
  - Analyse af tidens strømninger
  - Inspiration til kristent liv og mission
- Hvis det mål skal lykkes, er vi helt afhængige af fornyet åndskraft og værn mod Djævelens snigløb. Gud må forbarme sig over os, hvis tidsskriftet også fremover skal blive til reel velsignelse.

Og vi har brug for læsernes opbakning. Det kan ske på mindst to måder:

For det første kan du bønfalde nådens Gud om visdom og vejledning til såvel redaktion som skribenter. Vi har så meget brug for det!

For det andet kan du opfordre andre til at læse og abonnere på bladet og evt. give dem et gaveabonnement. Vi tror, at mange flere kunne få glæde af et abonnement!

Ja, denne artikel fik mere karakter af omtale end tiltale, men måske kan den alligevel efterlade opbyggelige spor og konkrete prioriteringer i liv og forkyndelse hos os alle.

TEMA

Forfølgelse – hvad har det med mig at gøre?

AF JØRN BLOHM KNUDSEN

.....

Der har altid været nogen efter os. Knap var kirken født, så begyndte forfølgelsen af kristne. Om det er religiøse ledere, forskellige ideologier eller bare mennesker, der ønsker sig mere magt – årsagerne til forfølgelse er mangfoldige. Men hvorfor forfølges kristne i dag? Hvorfor forfølges jeg ikke? Og hvordan vedrører det mig, at andre forfølges?

Ind i mellem er det andre kristne (eller det kalder de sig i hvert fald), som forfølger andre, der også kalder sig kristne. Men for det meste er det religion, politik eller magt og indflydelse, der ligger bag.

Ser vi tilbage i historien, er der mange, der har oplevet forfølgelsen, men i det sidste

århundrede er der dog flere, der er blevet forfulgt end i de andre århundreder tilsammen. Det skyldes dels, at der er flere mennesker nu, end der nogen sinde har været, men det skyldes også en intensivering i forfølgelsen.

Brændpunkterne flytter sig

I nogle år håbede og troede jeg, at det ville gå fremad. Mange gør et stort arbejde både for menneskerettigheder og trosfrihed. Men forfølgelsen bliver ikke mindre.

I nogle lande vil nogle kristne ganske vist opleve en forbedring som f.eks. i Kina. For nogle år siden var landet nummer 10 på Åbne Døres Verdensrangliste over lande, hvor forfølgelsen af kristne er værst. I 2014 er landet på 37. pladsen.

Altså er der sket en væsentlig forbedring

for kristne i Kina. Dog kan du stadig blive anholdt og fængslet, hvis du er præst for en menighed, der er meget aktiv i mission, og især hvis du har kontakt med udenlandske kristne.

Men det er langt fra hele sandheden om Kina. De få kristne, der findes blandt tibetanere og muslimer i Kina, oplever en voldsom forfølgelse. Den øgede frihed er hovedsagelig kommet Han-kineserne (etnisk gruppe, som 92 % af Kinas befolkning tilhører) til gode, men ikke de mange minoritetsgrupper.

Mens (mange) kinesiske kristne oplever større frihed, er forfølgelsen taget til andre steder. I lande som Syrien, Irak og Nigeria oplever kristne en forfølgelse, der er umenneskelig og totalt blottet for medmenneskelighed.

Regimet i Nordkorea skyr ingen midler for at opspore og indespærre kristne i kz-lejre, der er mindst lige så grusomme som Hitlers og Stalins. Cirka 70.000 kristne sidder i disse lejre. Vi skal ikke regne med, at ret mange af dem kommer ud i live.

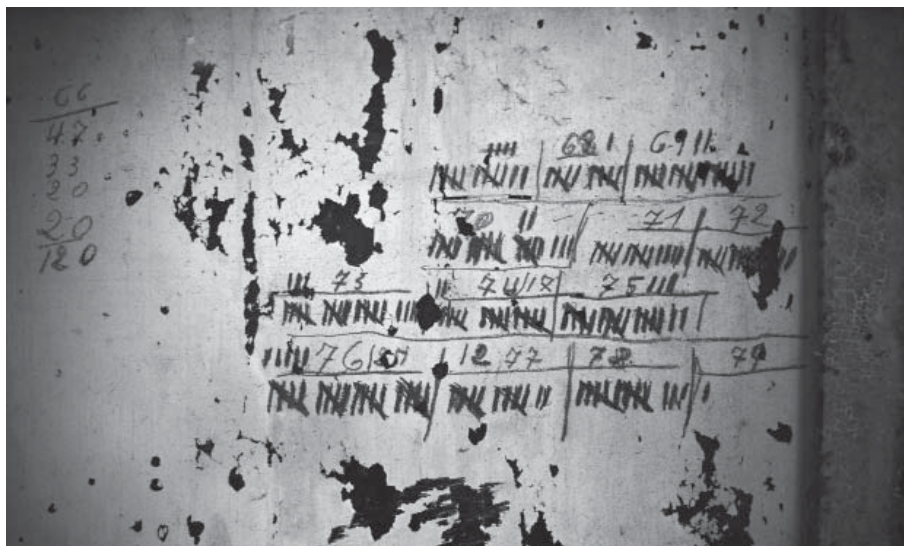

FOTO: SXC

Tænk blot på de ca. 250 unge piger, der blev kidnappet i Nigeria. Hvor er de henne nu? Bortgiftet til muslimske mænd? Holdes de som sekslaver?

Så brændpunkterne, altså de steder, hvor kristne i øjeblikket oplever værst forfølgelse, flytter sig rundt på kloden. Men *antallet* af kristne, der forfølges, reduceres ikke, snarere tværtimod.

Forfølgelse er forskellig

Baggrunden for kristnes forfølgelse varierer fra land til land og er afhængig af landets historie og af, hvem der er ved magten lige nu.

I Colombia er forfølgerne ofte narkobaroner, der gerne vil tjene penge på at dyrke og sælge narko og tvinger fattige og uvidende bønder til at dyrke og transportere det for

dem. Hvert år dræbes mellem 10 og 20 præster i Colombia, fordi de og deres menigheder siger nej til at være med til at producere og transportere stoffer, der ødelægger liv i lande fjernt fra deres eget.

Modige kristne? De er vel bare disciple af Jesus i *deres* kultur og siger fra, når de møder ugudelighed. Prisen kan være høj ...

I Nordkorea er menighederne som regel ikke større end tre til fire personer. Ellers er risikoen for infiltration fra en af de spioner, der er uddannet på universitetet i Pyongyang til at agere kristen, for stor. Kim Jong-un og hans regime skyr ingen midler for at opspore og indespærre kristne i kz-lejre, der er mindst lige så grusomme som Hitlers og Stalins. Cirka 70.000 kristne sidder i disse lejre. Vi skal ikke regne med, at ret mange

af dem kommer ud i live.

Sådan kunne vi blive ved og tale om forfølgelse i Sudan, Indonesien, Cuba, Malaysia, Usbekistan og mindst 50 andre lande, hvor kristne møder forfølgelse.

Reaktioner på forfølgelse

Når en kristen møder forfølgelse, er der som hovedregel to reaktioner:

1) Flugt

Den kristne forsøger at komme væk fra faren. Det sker især, hvis det er livstruende forfølgelse. Det er det, vi ser lige nu i Irak og Syrien og var i øvrigt også det, Jesus og hans forældre gjorde, da de rejste til Egypten inden barnemordet i Betlehem. På samme måde flytter nogle kristne sig uden for forfølgerens rækkevidde og venter på, >

Jørn Blohm Knudsen; Danmark har brug for radikale kristne, men tør vi være det, hvis der følger forfølgelse med?

at stormen driver over, for derefter at vende tilbage.

2) Stå fast

De kristne bliver på stedet og indstiller sig åndeligt og mentalt sig på, at livet her på jorden måske ikke bliver så langt, eller det bliver sværere, end de i første omgang havde tænkt. De kristne i sådanne situationer mener, det er vigtig at stå fast og vidne over for forfølgerne. Det er det, vi ser lige nu i Nigeria. Selv om over 2000 kristne er blevet dræbt det sidste år, vælger kirken at stå fast og fortsat elske deres forfølgere.

Vi kommer heller ikke uden om, at reaktionen i høj grad hænger sammen med det personlige gudsforhold. Jo mere personligt det er, jo større er tilbøjeligheden til at stå fast. Jo mere overfladisk – og hvis der i højere grad er tale om etnicitet frem for personligt gudsforhold – jo større er tilbøjeligheden til at flygte. Flugten går da som regel ikke bare til nabolandet med planer om at vende tilbage, når der er faldet ro på. I stedet flygter mange til en anden verdensdel. Lige nu bor der f.eks. 100.000 irakere i Chicago i USA.

Hvorfor forfølges jeg så ikke?

Jeg har arbejdet i *Åbne Døre* i 13 år og har mødt forfulgte kristne fra alle verdensdele;

mennesker, der på hver sin måde har betalt en højere pris for at følge Jesus, end du og jeg normalt gør i Danmark.

Der er en tendens til at opfatte dem som superkristne, men det er de ikke. De er helt almindelige, præcis som dig og mig: murere, direktører, skuespillere, præster, hustruer, mødre, søstre, brødre og onkler. Deres styrke kommer fra Gud. I forfølgelsen giver Gud dem mod og styrke til at stå fast og fortsat bekende Jesu navn, men samtidig også en kærlighed til dem, der forfølger dem. Derfor kan de godt *fremstå* som superkristne.

I begyndelsen havde jeg det sådan, at det var os her i "de frie" lande, der var i den normale situation, mens de kristne i "lukkede" lande levede i en unormal situation. Vi skulle "ordne" deres situation. Men jeg bliver stadig mere overbevist om, at det er de kristne under forfølgelse, der lever i den *normale* situation, og os (som ikke møder forfølgelse), der lever under unormale vilkår.

Man kan spørge: Bør alle kristne opleve forfølgelse? Her tænkes på forfølgelse i bred forstand, ikke kun mord på præster i Iran eller lange fængselsstraffe til præster i Kina for at "forstyrre offentlig orden." Forfølgelse kan have mange ansigter og kan vel bredest forstås som betegnende for

"al den modgang, du møder, *fordi* du er en kristen."

Formodentligt er der lang tid til, at kristne i Danmark bliver fængslet og/eller tortureret, hvis det overhovedet nogen sinde kommer til at ske. Men derfor kan man godt blive drillet i skolen, holdt ude af fællesskabet på jobbet, latterliggjort på villavejen eller på facebook. Man kan faktisk også godt have sværere ved at blive forfremmet, fordi man ikke vil gå på kompromis med sin samvittighed, når f.eks. en stor handel skal i hus, og der lige skal "smøres" lidt, for at det hele går glat igennem.

Er prisen høj nok?

Det at være kristen *kan* altså godt koste noget – selv i et så demokratisk og tolerant samfund som det danske. Men ser vi på, hvad der ellers sker rundt omkring i verden, er det jo ingenting at regne for, hvad kristne andre steder møder.

Vi må spørge os selv, om vi møder *nok* forfølgelse? Har vi trukket os for langt væk fra verden, både som kirke og som enkeltpersoner – så langt, at vi praktisk talt ikke er i verden? Vi skal ikke være *af* verden, men dog *i* den.

Tør vi som enkeltkristne eller som ledere sige nej til ugudelighed, eller ryster vi bare

Jørn Blohm Knudsen, f. 1966
Generalsekretær i Åbne Døre

på hovedet og tænker "Ak, ja, Danmark var engang et kristent land ..."

Paulus skriver: "Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus" (2 Tim 3,12). Med hånden på hjertet må de fleste af os nok sige, at vi ikke oplever forfølgelse. Er det så, fordi vi ikke lever gudfrygtigt? Det kunne man jo godt fristes til at konkludere ud fra ovenstående vers. Så simpel er sandheden nok næppe. Gudfrygtighed kan vise sig på mange måder.

En af de måder, hvor guds frygten efter min mening ikke viser sig særlig meget blandt kristne i dagens Danmark, er i forholdet til det omgivende samfund og vores ikke-kristne landsmænd. Flere af de mennesker, jeg møder, har aldrig før mødt en "rigtig kristen". Kommentarer som: "Jamen, tror du virkelig på, at Gud har skabt jorden?" eller lignende, hører jeg ofte. Har vi kristne trukket os så meget ind i vores kirker og missionshuse, at vi ikke længere reelt er i verden?

Salt i såret

Hvad ville der ske med os, hvis vi tog bladet fra munden og talte tydeligere med Herrens røst i vores tid? Ville vi opleve modstand på grund af vores tro? Jeg tror det.

Der er ikke bibelsk belæg for, at vi skal op-

søge forfølgelse, men det er indlysende, at vi skal være lys og salt i verden. Når vi er lys og salt, så vil der komme en reaktion. For lyset fordriver mørket og det onde – og salt renser og svier. Mørket vil ikke slippe dem, det har i sit greb.

Derfor vil den kristne, der bekæmper mørket, møde modstanden fra mørket. De kristne rundt om i verden møder ikke kun forfølgelse, fordi de bor i lande og under regimer, som grundlæggende er imod kristendommen. De gør det også, fordi de siger nej til uretfærdighed, korrupsion, magtmisbrug, narkovirksomhed og meget mere.

Har vi ikke disse ting i vores samfund? Hvordan ville vores samfund se ud, og hvordan ville danskerne reagere på os, hvis vi bekæmpede dem? Ville vi møde forfølgelse? Jeg tror det, – i nogen grad i hvert fald.

Udfordringen fra den forfulgte kirke til os danskere er forholdsvis klar: Tør I være radikale kristne i dag – i det samfund, I lever i? Radikal ligesom Jesus. Eller har vi valgt den nemme, tilbagetrukne løsning: isoleret fra verden?

Hvad kommer andres forfølgelse mig ved?

Hvis du slår dig over fingeren med hammeren eller skærer dig på en køkkenkniv, rea-

gerer resten af din krop på smerten. Paulus taler om hele kirken som Kristi legeme og siger, at når et lem oplever smerte, så mærker resten af legemet også smerten.

Men det er ikke nok, at du bare mærker smerten fra de kristne i Irak, Nordkorea, Nigeria, Vietnam og de mange andre lande, hvor der sker overgreb på kristne. Du må også handle. Puste på tommelfingeren eller sætte plaster over snitsåret. Kroppen reagerer og handler på smerten.

De kristne under forfølgelse har i allerhøjeste grad brug for *dig* – at du står sammen med dem i forbøn, men også gerne gennem konkrete handlinger, ved f.eks. at skrive breve, besøge dem og bringe dem bibler.

Mærker du smerten fra dine trosfæller i "lukkede" lande? Handler du på smerten? Der er kun én kirke, én tro, én dåb og én Herre – og derfor er der også kun én smerte, vores smerte. Denne smerte må få os op af stolene og hjælpe vores forfulgte søstre og brødre, så de kan stå fast og være lys og salt i deres lande, ligesom vi skal være det i vores lande.

De har brug for os, men har vi set, at vi måske i højere grad har brug for dem og det forbillede, de er? Danmark har brug for radikale kristne, men tør vi være det, hvis der følger forfølgelse med?

TEMA

Enhver Jesus-efterfølger bliver forfulgt

AF MICHAEL AGERBO MØRCH

.....

Denne artikel er skrevet under ret store anfægtelser, for jeg er aldrig blevet forfulgt. Det er ellers Bibelens pointe, at alle kristne vil blive forfulgt pga. deres tro. Det føder uundgåeligt det presserende spørgsmål: Tror jeg overhovedet? Lever jeg med Jesus som Herre? Hvorfor bliver jeg ikke forfulgt?

Gennem hele min opvækst i kristne miljøer har man forsøgt at bortforklare ord i NT om forfølgelse og lidelse med, at folk i andre dele af verden bliver *forfulgt* for deres tro, mens vi i Danmark bliver *forført*. Jeg følte nogle gange, at vi nærmest takkede Gud for, at vi "kun" bliver forført og ikke forfulgt. Som om vi mente, at forførelsen ikke var en specielt stor udfordring.

Forfulgt er ikke det samme som forført

Det er sandt, at Satan ønsker at forføre os, så vi vender os bort fra Jesus. Og vi er helt sikkert i farezonen for at blive forført i Danmark. Det er ikke det, jeg benægter. Overhovedet. Men der er et problem med tanken om, at forførelsen er kristne vesterlændinges forfølgelse; det er simpelthen ikke det, Bibelen siger! Tværtimod skal verden hade os, slæbe os for domstolene, korsfæste os og udspy os. Satan er den, der frister og forfører, men verden vil udlette de kristne. Det står rimelig klart i NT's tekster.

Jesus taler selv skarpt om dette emne. F.eks. siger han, at verdens had mod ham selv også vil rettes mod de kristne (Joh 15,18-21). Ikke bare som en mulighed, men som et faktum: "Har de forfulgt mig, vil de også forfølge

jer" (v.20). Og verden forfulgte jo som bekendt Kristus, indtil døden indtraf.

Den samme altomfattende tanke præsenterer Paulus os for, når han siger: "Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus" (2 Tim 3,12). "Alle" viser os, at det ikke kun gælder i Mellemøsten eller Sydøstasien. Det gælder alle kristne.

Det var to eksempler, men NT er propfuld af vidnesbyrd om dette. Faktisk taler 26 ud af 27 bøger i NT om, at de kristne skal lide pga. deres tro. Det er altså ikke et perifert emne, men helt centralt i kristendommen. Derfor må lidelsen ikke overraske os, når den kommer. Og hvis den ikke er der, må vi spørge os selv, hvor den bliver af.

Taler Jesus sandt?

De første kristne spurgte om det samme.

Husk; Et åbent og frit samfund er en missionsgave – ikke en komfortgave

De havde jo også hørt Jesu ord i Johannesevangeliet 15,18-21. De kendte talen om at bære sit kors med Kristus (Luk 9,23). Men i den første tid efter Himmelfarten oplevede de kun gigantiske omvendelser i og omkring Jerusalem (ApG 2,41; 4,4).

Langsomt må spørgsmålet havde meldt sig: Løj Jesus? Talte han usandt, når han prædikede om trængslerne? Nej, han gjorde ikke. Jesus er Sandheden selv, og den falske tale kender han ikke. Derfor går der heller ikke længe, før disciplene oplever trængsler; men modsat hvad man skulle tro, så svarer disciplene ikke på trængslerne med mismod eller anklage mod Gud, men derimod med glæde! (ApG 5,41).

Hvorfor? Fordi nu oplevede de endelig, at Jesu ord var sande. Messias løj ikke, han talte ikke usandt, men hans ord gik i opfyldelse.

De kristne oplevede, at Gud selv giver væksten, og han *kan* give de kristne yndest i nærmiljøet for evangeliets skyld (ApG 2,47). Men denne verden hader Gud og hader de kristne, og derfor vil enhver gudfrygtig discipel før eller senere opleve, at verden vender sig imod dennes livsstil og det vidnesbyrd, han bærer.

Trængslerne har et formål

Men vi er ikke trængt inde uden grund.

Også for den kristne selv er trængslerne til gavn for noget. I Hebræerbrevet 10,36 skriver forfatteren, at "I har brug for udholdenhed, så I kan gøre Guds vilje og få det, som han har lovet".

I Romerbrevet 5,3 får vi at vide, hvordan vi får denne udholdenhed: "... vi ved, at trængslen skaber udholdenhed". Når vi som kristne oplever trængsler, er det også for vores skyld. For at vi kan blive knyttet tættere sammen med Kristus i dybere og dybere afhængighed af ham. Det har vi brug for, for at nå frem til det, som Gud har lovet os, nemlig det evige liv (1 Joh 2,25).

Trængslerne gives også for missionens sag. Jesus sendte sine disciple ud til Judæa og Samaria, ja, helt til verdens ende (ApG 1,8). Men disciplene blev stort set i Jerusalem, indtil forfølgelsen i kølvandet på steningen af Stefanus spredte dem til de nævnte områder (ApG 8,1).

Det harmonerer med Jesu ord i Matthæusevangeliet 9,38: "Bed derfor høstens herre om at sende arbejdere ud til sin høst". Ordet "sende" er på græsk "ekballå", som betyder "uddrive" eller "kaste ud". Så radikalt er det. Jesus befaler os at bede om, at Gud vil uddrive vores dovne og syndige hjerte, så vi går ud med evangeliet. Hvis ikke vi gør det, må han via forfølgelser sende os ud.

Et forsigtigt eksempel kunne være au pair-ordningen, som har sendt tusindvis af kristne, filippinske piger til Vesten og Mellemøsten, hvor de ud over at få kulturelt indblik også ofte prædiker evangeliet for deres værtsfamilier! Guds missionale veje er uransagelige.

Samtidig understreger lidelserne en intimitet med Kristus, som vi ikke skal ønske os at være foruden. Paulus skriver: "... for at jeg kan kende ham og hans opstandelses kraft og lidelsesfællesskabet med ham, så jeg får skikkelse af hans død" (Fil 3,10).

Den kristne kender Jesus som sin frelser. Han kender ham gennem hans opstandelseskraft, der har virket troen i hjertet, men han kender også lidelsesfællesskabet med Kristus, hvor han mærker denne verdens ånds modstand mod Jesus. Min lidelse viser, at jeg er vokset sammen med Kristus. En rigdom så dyb, at Satan kan sende, hvad han vil; jeg beholder Kristus!

Lidelsens karakter

Det er vigtigt at understrege, at al lidelse ikke nødvendigvis er lidelsesfællesskab med Kristus. Bibelen advarer imod, at vi lever et liv, som mennesker tager afstand fra. De skal kun tage afstand fra vores tro, ikke vores livsførelse (1 Pet 4,14-16). Så hvis >

Hvis du ikke kender til forfølgelsen, er det så fordi, du bare er tilskuer til kampen? Hvis ikke verden eller Satan angriber dig, så er det måske fordi, de ikke ser nogen grund til det.

FOTO: MORGUEFILE

du som kristen "holdes uden for" pga. din asociale adfærd eller dårlige arbejdsmoral, må du ikke regne det som "lidelse for Kristi skyld".

Det gudfrygtige liv vidner om vores himmelske fader (Matt 5,16), og det *kan* vække anstød. Det er o.k. Men et liv i udsvævelser, griskhed, selviskhed eller kriminalitet skal ligge os fjernt. Det er ikke det, verden skal lære af os. Vi må ransage os selv og se, om danskere primært kender de kristne som velstående, egocentriske, fordømmende og materialistiske mennesker. Det er ikke sik-

kert, men hvis de gør, må vi bekende vores synd og forandre vores livsførelse.

En anden præcisering er, at vi som kristne ikke skal *opsøge* lidelsen. Lidelsen er noget, vi udsættes for, ikke noget, vi stræber efter. Paulus, der ikke var bleg for at tage imod piskeslag og fængselsstraf for sin tro, bruger i en situation sit romerske statsborgerskab til at undgå piskning (ApG 22,22ff, særligt v. 25). Det viser os, at vi gerne må bruge lovlige midler til at undgå trængsler og lidelser.

I Danmark i dag må vi gerne henvise til ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og an-

dre lovsikrede rettigheder, så vi frimodigt kan forkynde evangeliet og samles som menighed uden at blive straffet for det. Vi skal bare ikke *forvente*, at hvis vi forkyn-der evangeliet for mennesker og lever et liv efter Guds vilje, så vil mennesker nøjes med at trække på skuldrene. Heller ikke i Danmark.

Danmark og verden

I Danmark forfølges vi ikke. I hvert fald ikke majoriteten. Enkelte oplever forfølgelse gennem mobning, marginalisering, diskri-

Michael Agerbo Mørch, f. 1988
Stud.theol.

minering, spot o.l., som er lidelsens ken- detegn, men de fleste gør som sagt ikke. Det er anderledes rundt omkring i verden. Nordkorea, det nordlige Nigeria, Syrien, Irak og Afghanistan er eksempler på lande, hvor forfølgelsen er meget intens.

Som kristne beder vi for dem, tænker på dem, sender Bibler og penge til dem, fordi de er i denne usædvanligt svære situation. Det er godt og rigtigt at gøre. Men det bemærkelsesværdige er jo så bare, at i et bibelsk verdensbillede er trængslerne normalt tilstanden. For vi skal gå ind i Guds rige gennem mange trængsler (ApG 14,22).

Vi skal ikke ønske os til Nordkorea eller Afghanistan. Vi skal være taknemmelige for den danske frihed og det åbne samfund, vi lever i. Men et åbent og frit samfund er en missionsgave – ikke en komfortgave, og det må vi huske.

Når man taler med forfulgte kristne rundt om i verden, så siger de igen og igen: "Bed ikke om, at vi må slippe for lidelserne, men om at vores efterfølgere må se Jesus". En stærk bøn at bede! De har set, at Jesus ikke ønsker, at de skal søge paradiset her på jord, men at de må finde nåde til at lide, mens de er her, så de kan holde ud i trængslerne og være med på den nye jord, når Jesus gør *alting* nyt (Åb 21,5).

De ved også med Paulus, at trængslerne ikke skyldes, at Gud ikke har kontrollen i deres liv. Det skyldes ikke vilkårlighed eller tilfældigheder, for de er *bestemt* til trængslerne (1 Thess 3,3b).

Det er vi også. Gud har bestemt, at vi kristne ikke skal tages ud af verden, men være i verden for at vidne om verdens frelser. Det koster, både på det økonomiske, sociale og politiske plan. Det er vilkåret. Og når det koster mange andre steder i verden, men ikke i Danmark, hvad skyldes det så? Og hvad er grunden til, at verden ikke hader mig?

Spidsformulerer man det, så kan man sige, at hvis du er uden for denne verdens beskyddning, så er du uden for kampen! Hvis ikke verden eller Satan angriber dig, så er det fordi, de ikke behøver! Det er hårde ord, men hele NT klinger med under dem: "Forfulgt bliver *alle*, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus".

Lidelse for dig?

Alt dette efterlader os med én af to muligheder: 1) Bibelen taler ikke sandt, og Jesus er utroværdig i sin forkyndelse af disciple- nes vilkår, dengang som nu. En lidet anbefalelsesværdig løsning. 2) Spørgsmålene fra indledningen dukker op igen. Hvorfor er jeg uden for verdens beskyddning? Hvorfor pas-

ser Bibelens udsagn ikke på mig?

De ransagende spørgsmål må vi ikke lade ligge for tidligt. Vi må ærligt overveje, om grunden til, at vi ikke oplever forfølgelse er, at vi vælger freden frem for sandheden. For Kristi kirke på jord er en lidende kirke, når den følger efter ham.

Derfor kunne oldkirken faktisk have indskrevet dette i troskendelsen: "Vi tror på én hellig, almindelig, *lidende* kirke!" Kirken er i verden som lidende, men ikke for lidelsens skyld, men fordi vi er i fællesskabet med Kristus.

Formentlig er du, ligesom jeg anfægtet af Bibelens tale om lidelsen og trængslerne. Vi må bede om, at Gud vil sende os (uddrive os) ud til denne brudte verden og forkynde evangeliet, og at vi må holde ud, når verden så vender sig imod os. Vi må ikke være feje eller bedrage os selv. Vi må være frimodige *midt* i lidelsen.

Derfor ønsker Gud også at sætte vores fokus et andet sted. Jesus siger nemlig til den lidende kirke: "Sådan har jeg talt til jer, for at I skal have fred i mig. I verden har I trængsler; men vær frimodige, jeg har overvundet verden." (Joh 16,33).

Vores fokus skal ikke være på kampen, vi kæmper, men på sejren, som han har vundet til os!

TEMA

Fra retsforfølgelse til chikane

Interview med kristen asylansøger

AF ELSE WIWE

.....

Foran asylcenteret blafrer det karakteristiske hvide flag med det røde kors. På parkeringspladsen står Farsheed i efterårskulden og venter på mig. Vi har en aftale om et interview, men han tør ikke tage mig med indenfor, da hans værelseskammerat er hjemme.

Farsheed er netop blevet flyttet fra asylcenteret i Thyregod til Jelling og deler nu værelse med en muslim, som han ikke kender, og som han derfor ikke ved, om han kan stole på. Vi ringer til en fælles ven i Vejle, og får lov at være der i stedet. I dette hjem fornemmer man tydeligt, at Farsheed føler sig hjemme. Her kan han slappe af, være tryk og for en tid få bekymringer og frygt lidt på afstand. Det er sådan et hjem, han selv længes efter.

Søvnløse nætter

Farsheed finder modet til at fortælle åbent om de vanskeligheder, han oplever ved at leve som kristen på et asylcenter i Danmark. Majoriteten af asylansøgerne på de asylcentre, han har været på, er muslimer, og han oplever at blive set ned på og chikaneret.

Da han blev flyttet fra København til Thyregod, hørte han, at et planlagt mord på en kristen afghaner på asylcenteret netop var blevet afsløret og afværget, men frygten og utrygheden sad i alle, og især for ham, som nu skulle dele rum med en muslim. Det gav søvnløse nætter.

"Når personalet går hjem kl. 17, så hersker løven i junglen," siger Farsheed og fortsætter med at fortælle om forskellige episoder: "En gang, hvor jeg var ved at varme ris i

mikroovnen, kom en kvinde og hev mine ris ud, mens hun skældte ud, og hun kom med grove beskyldninger om, at jeg gjorde køkkenet urent."

Sådan situationer oplever han rigtig ofte, da muslimerne – som følge af deres religion – betragter ham som uren. Han kunne jo have rørt ved eller spist svinekød.

"Da muslimerne fandt ud af, at jeg samlede en bibelstudiegruppe på asylcenteret, gjorde de alt, hvad de kunne for at forstyrre. De spillede meget høj musik, kaldte til bøn eller lavede latterlige lyde."

Han er også blevet beskyldt for at føre kristen propaganda på asylcenteret. Det skete i forbindelse med, at en gruppe Jehovas Vidner var kommet til centeret, og selvom Farsheed intet havde med dem at gøre og slet ikke var på centeret på det tidspunkt,

så blev der alligevel indgivet en klage over ham til centerledelsen.

Om den situation siger han: "Det, der gjorde mest ondt, var, at det var en, jeg troede, jeg kunne stole på, som opfordrede en gruppe muslimer til at indberette mig." Episoden medførte en masse problemer og restriktioner for Farsheed. Han blev endda bedt om at lade være med at praktisere sin kristendom.

Farsheed forklarer: "Når jeg som tidligere muslim er konverteret til kristendommen, ser de, som følger min tidligere religion, mig som en fjende af Gud. Sådan et strafald straffes med døden ifølge islams regler. Jeg er på et asylcenter, men jeg føler mig ikke i sikkerhed. Jeg er omgivet af mennesker, som tror, at hvis de dræber kristne, bliver de belønnet af Allah."

Politiet fandt hans bibel

Den nu 36-årige Farsheed Shehidy Kawiany er fra Iran, hvor han voksede op i en muslimsk familie. De boede i nærheden af en armensk kristen (tilhører Den Armenske Apostolske Kirke, *red.*) familie, og Farsheed blev tiltrukket af den tydelige kærlighed og

venlighed, denne familie havde indbyrdes og over for andre.

Som teenager stillede han mange spørgsmål og søgte efter den religiøse sandhed. Han fandt ting i islam, som han ikke rigtig kunne få til at hænge sammen. På et tidspunkt fik han sin armenske ven til at skaffe en bibel.

Farsheed var politisk aktiv i sit land og forsøgte at sprede oplysninger om undertrykkelse af menneskerettighederne i det muslimske Iran. En dag blev en af hans venner i gruppen taget af det hemmelige politi, og Farsheed har intet hørt fra ham eller om ham siden.

Senere blev Farsheeds hjem ransaget af det hemmelige politi, hvor de fandt hans computer, og det, der var endnu værre – hans bibel. Det, at muslimer bliver kristne, opfattes af myndighederne som værre end politisk aktivitet.

Han blev ringet op af en, der fortalte ham, at han ikke skulle komme hjem. Fra den dag blev Farsheeds liv og situation ændret totalt. Han havde familie og nære venner, han havde et godt job som bygningsingeniør. Pludselig var han eftersøgt og flygtning.

Han fik hjælp til at flygte ud af landet, og hans rejse endte i Danmark i april 2012.

Døbt til Kristus i Danmark

"Da jeg kom til Danmark, var jeg fyldt af frygt og var meget stresset – på grund af alt det som var sket. Jeg turde ikke være ærlig omkring min flugtrute, eller afsløre, hvem der hjalp mig, da jeg var blevet truet med, at det kunne medføre repressalier over for min familie i Iran. Senere fik jeg samvittighedskvaler over ikke at have talt sandt og ændrede forklaring over for de danske myndigheder – det bruger de nu imod mig som en begrundelse for ikke at give mig opholdstilladelse."

Da Farsheed kom til Danmark og søgte asyl, kom han først til Auderødlejren. Her mødte han kristne iranere, som tog ham med i en kirke. Efter en gudstjeneste var der en, som bad for Farsheed, og han husker tydeligt oplevelsen af det, der skete.

"Det var, som om det brændte inden i mig, og en af mine venner sagde, at mit ansigt og mine øjne blev røde. Da følte jeg, at frygten og angsten blev taget fra mig. Jeg undrede mig, men fandt senere svaret i Bi- ➤

Else Wiwe, f. 1957

Tværkulturel konsulent i LM

belen," beretter han.

Det var især Bibelens budskab om kærlighed og tilgivelse, der tiltrak Farsheed. Efter at være blevet flyttet til Thyregod asylcenter blev det vanskeligt for ham at komme til kirken i København, men fra kirken lagde de undervisningsmateriale ud på nettet til ham. Efter et halvt års tid blev Farsheed af dem fra kirken opfordret til at lade sig døbe til at tilhøre den korsfæstede og genopstandne Kristus.

Forræder, forræder!

Farsheed fortæller videre om det, han oplever som svært og smerteligt:

"Ensomheden er vanskelig at leve med; jeg savner venner og familie. Jeg oplever, at jeg bliver afvist og ignoreret af mit gamle og mit nye samfund på samme tid. Jeg kan ikke rejse tilbage til mit hjemland, og mine muslimske landsmænd, som er omkring mig her, betragter mig som forræder. Ofte siger de på arabisk: 'forræder, forræder', når de ser mig komme på asylcenteret."

"Jeg bliver ofte fejlvurderet og mistænkt af mennesker – både af dem, der repræsenterer myndighederne og af folk, som ikke kender mig. De betragter mig ofte som kriminel, blot fordi jeg ser anderledes ud. Folk misforstår mig og min situation. Det er

rigtig svært at etablere nye venskaber, da det er svært at nærme sig mennesker, som ikke stoler på mig, og jeg er selv usikker på, hvem jeg tør stole på."

"Nogle synes, jeg bare skulle se at få et arbejde og tjene til min føde – der er ikke noget, jeg hellere vil, men der findes ingen muligheder. At være arbejdsløs er rigtig vanskeligt. Dagene og timerne bliver lange, og da er det, at usikkerhed om fremtiden får rigtig meget plads i tankerne, og håbløsheden tager over. Det bliver ikke bedre af at være omgivet af mennesker, der har mistet håbet."

Farsheed bliver lidt eftertænksom og fortsætter så: "Sammenfattende vil jeg sige det sådan: En asylansøger lever, men har ikke noget liv. Man har ingen kontrol over sit liv, man har ligesom ikke nogen identitet."

Deler sin tro med andre

Farsheed overlever i alt dette ved at holde sig i gang med frivilligt arbejde i kirkeligt regi og i en menneskerettighedsorganisation.

Farsheed er med i de internationale menigheder i Kolding, Vejle og den i Jelling, som han selv var med til at få startet. Her hjælper han med at tolke til farsi, han er med i planlægningsgruppen for de internationale gudstjenester, han administrerer en

Facebook-gruppe for menigheden og inviterer andre asylansøgere til kirken.

Farsheed er også med i to internationale bibelgrupper og et par online bibelstudiegrupper, hvor han hjælper med at oversætte fra engelsk til farsi.

Han vil rigtig gerne dele sin nye tro med andre og har derfor oprettet en Facebook-gruppe (www.facebook.com/immanuel.persian), hvor han besvarer spørgsmål om kristentroen. Mange synes om siden, som på meget kort tid har fået over 2400 "likes".

Farsheed arbejder stadig for menneskerettigheder og er tilknyttet både danske og udenlandske grupper. Han hjælper også Åbne Døre med information og medvirker ved arrangementer, hvor han fortæller danske kristne om forfulgte kristne i Iran. Disse meningsfulde fællesskaber er fristeder for Farsheed og steder, hvor han kan finde venner, han kan stole på.

Kontakten med mennesker uden for asylcenteret er meget vigtig for ham, for som han siger: "Jeg har mistet mange venner og familiemedlemmer i mit land, men jeg har fundet en ny familie og mange venner i kirken her i Danmark."

Farheed har fået to afslag på asyl. Hans sag er genoptaget vil blive behandlet i januar 2015. Han ønsker din forbøn.

Ole Solgaard, f. 1969
Redaktør af Budskabet og journalist på
Tro & Mission
Fritidsprædikant i LM

Godt sagt;
Aldrig, aldrig, aldrig
spørge, om det nytter,
kun om det er sandt.

Kaj Munk

ANDAGT

TILGIV HINANDEN!

AF OLE SOLGAARD

Der er en påtrængende – og daglig – udfordring, som ikke er til at komme uden om:

“Bær over med hinanden og tilgiv hinanden, hvis den ene har noget at bebrejde den anden. Som Herren tilgav jer, skal I også gøre” (Kol 3,13).

Tilgivelse er et centralt ord for en kristen. Jeg er selv dybt afhængig af Guds nåde og tilgivelse. Ellers var jeg fortabt. Tilgivelsen er altså mit fundament og mit anker. Samtidig motiverer den tilgivelse mig også til at være tilgivende og overbærende over for andre.

Overvej, om der er nogen i din omgangskreds, du har svært ved at tilgive. Det er der sandsynligvis. Og tilgivelse er aldrig nogen let sag – for så ville der jo slet ikke være behov for tilgivelse.

I den situation må du tænke på, at du selv

har modtaget en ufattelig tilgivelse fra Jesus. En helt urimelig tilgivelse – menneskeligt set. Så kan du vel også bære lidt over med dem, der har trådt dig over tæerne. Det er ikke automatisk en let øvelse. Men den sætter friggørende spor.

Slip bitterheden og det utilgivende sind, for den slags fører kun ondt med sig – både nu og i evigheden.

Læg mærke til, at du selv har modtaget en ufattelig tilgivelse fra Jesus. Så kan du vel også bære lidt over med dem, der har trådt dig over tæerne.

Hvis du kender til tilgivelsen hos Jesus, så lad den smitte af på de mennesker, du møder de kommende dage. Det har Jesus også lært os i Fadervor: “Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere.”

FOR TROEN

EN BØLGE AF KÆRLIGE GERNINGER

AF JAKOB S. HØJLUND

.....

Vi havde cellegruppe i vores hjem. Her snakkede vi om teksten til Allehelgens søndag fra Matthæusevangeliet 5,13-16 om at være lys og salt og lade andre mennesker se vores gode gerninger, så de priser vores fader, som er i himlene. Umiddelbart syntes vi, at det lød lidt tungt.

Vi er jo "gode lutheranere", som har svært ved at se vores egne gode gerninger. Synd, derimod, har vi rigeligt af! Så hvad i vores liv skulle få andre til at prise Gud i himlene? Nej, umiddelbart ser det ikke så godt ud – og dog!

Rid med på bølgen!

To ting opmuntrede os på trods af vores

egen syndserkendelse.

For det første bemærker vi: Vi er jordens salt, og vi er verdens lys (v.13 og 14). Udsagnsordene står i nutid, hvilket betyder, at Jesu virke i os allerede er i gang. Det er jo ham, der er selve lyset og saltet. Han er det i os og gennem os, og han er allerede i gang.

At gøre gode gerninger er derfor ikke et projekt, der skal startes fra bunden. Jesus har allerede sat det i gang, og vi skal bare ride med på bølgen. Rid derfor med på bølgen af gode gerninger!

Andre ser bølgen

For det andet er det opmuntrende at spørge: Hvor er den bølge henne? Vi har, som sagt, svært ved at se den. Ja, og vi må

takke Gud for, at vi ikke ser så meget af den. Stoltheden ville stige os til op over ørerne! Men andre ser bølgen, altså de gode gerninger. Det gør de faktisk.

I vores cellegruppe begyndte vi at dele historier fra ikke-troende, som kom ind i det kristne fællesskab, blev grebet af fællesskabet og kom til tro. Og ofte har situationen været lige netop sådan, at fællesskabet greb personen, før det blev til tro.

Jeg har selv oplevet det i et kristent fællesskab, som jeg ærlig talt ikke var specielt stolt af. Jeg syntes, vi var en flok halv-arrogante unge mennesker. Alt for optagede af den smarteste tøjstil osv. Hvad var der at komme efter i vores fællesskab? Kærlighed? Ha, bestemt ikke! Jeg kunne i hvert fald ikke se det.

Jakob S. Højlund, f. 1984

Forstander på LTC (Kristeligt Forbund for Studerendes Ledertræningscenter)

Men det var der en ikke-troende, som kunne. Han kom med, blev grebet af et anderledes og mere inkluderende fællesskab og kom til tro. Den dag i dag tænker jeg stadig over, hvad han så i vores fællesskab. Men noget så han. Og i cellegruppen glædede vi os over den kærlighed, det lys og den salt, som virker i os, selvom vi ikke altid ser det.

Tak for de gode gerninger

Og jeg tror, vi gør godt i at glæde os over det og turde tale om det, fordi det kan opmuntre os. Paulus gør det: "Vi takker altid Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, når vi beder for jer; for vi har hørt om jeres tro på Kristus Jesus og om jeres kærlighed til alle de hellige, udsprunget af det håb, som venter jer i himlene" (Kol 1,3-5).

Paulus takker og glæder sig over menighedens indbyrdes kærlighed, og han minder menigheden om det. Han lader dem vide, at de bærer Åndens frugt.

Men hov, alene Kristus skal jo være vores stolthed. Og der er ingen retfærdiggørelse i kærlige gerninger! Nej, og det er lige præcis det, Paulus også får sagt med udtrykket, at de kærlige gerninger er udsprunget af det håb, som venter dem i himlene. Himlen er allerede sikret i Jesu død og opstandelse

(Kol 1,13f.19f), og ud af det sikre håb springer bølgen af kærlige gerninger.

Så stolthed over – og retfærdighed i – de gode gerninger? – nej, det hele drejer sig om Kristus. Men glæde og taknemlighed over gode gerninger? – ja, selvfølgelig!

Vi behøver ikke at lede med lys og lygte efter den indbyrdes kærlighed. Bibelen siger, at den er der. I troen på Kristus er kærligheden til stede i vores liv, og i vores fællesskab må vi derfor dyrke kærligheden.

Og hvor er det skønt, at vi ikke død og pine skal se konkrete manifestationer af kærligheden. Den slags fører til trældom og handlingslammelse. I stedet tjener vi hinanden i nådens frihed og i tillid til, at Helligånden er virksom og vil bruge det, der i vores øjne ser skrøbeligt ud, så mennesker begynder at prise vores fader i himlene.

Guds kraft

Vores indsats og tjeneste gør altså en forskel.

Og kraften til indsatsen og tjenesten er at hente et helt konkret sted: "For vel er ordet om korset en dårskab for dem, der fortæbes, men for os, der frelses, er det Guds kraft" (1 Kor 1,18).

Ordet om korset er Guds kraft, fordi det frelser os. Det henter os bogstaveligt talt ud

af fortabelsen og fører os over i Guds rige. Og når vores synd går os på, må vi igen høre korssets ord ind over vores liv: At vi er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus (Rom 6,11).

Det er kraften i Guds ord: At det igen og igen minder os om, at synden ikke har det sidste ord i vores liv, men at vi er ført ind i Kristi frihed.

Og i den kraft elsker jeg mit medmenneske. Jeg kan give et anerkendende smil, komme med en opmuntrende bemærkning, lægge et par lyttende ører til et andet menneskes liv og give en kop kaffe. Næstekærlighedens muligheder er mange, og som lys og salt virker vi blandt mennesker og takker Jesus for det himmel-håb, vi står i.

FOR TROEN

HVERDAG MED GUD I OP- OG NEDTURE

REFLEKSIONER OVER ABRAHAMS LIV OG TRO

AF SØREN PEDERSEN

.....

Hvordan kunne han? En far med løftet kniv over sin søns krop. Klar til dødsstødet ... Hvordan kunne Abraham? Vi spørger, for vi forstår det ikke. Og vi ønsker ikke rigtig svaret, for det er så kendt og så svært, at vi helst vil have det på afstand: Gud havde sagt, han skulle!

Sådan er vores Gud. Min Gud. Den Gud, mit liv afhænger af, og som jeg kalder far med alt det trykke, gode og omsorgsfyldte, det ord er fyldt med.

Og nu gør Abraham altså noget, som næsten automatisk får os op i det røde felt. Det virker urimeligt og umenneskeligt. Vi får lyst til at sige ord, der anklager og beskylder Gud for lidt af hvert, ord, som vi godt ved, vi slet ikke har grund eller ret til at sige. Men

hvad skal vi så tænke og sige?

Jeg tror ikke, der er svar, der tilfredsstiller os helt. Der er simpelthen noget i Abrahams liv, som ikke er så ligetil at forstå. Alligevel er der i læsningen af Abrahams historie noget, der åbner sig, og som skaber genklang hos nogle. Næmlig hos dem, der i godt og ondt lever deres daglige liv sammen med Gud. Første Mosebogs beretning om Abraham er i høj grad beretningen om et menneske, der lever sit liv *sammen* med den levende Gud.

Hele beretningen om Abraham kan læses i Første Mosebog 11,17–25,11.

Kristen grunderfaring

Guds og Abrahams fællesliv begynder med en kendsgerning, som er helt grundlæggende i enhver kristens liv: Gud kommer til mig

og vil mig noget. Eller som der står: "Herren sagde til Abraham ..." Og det, Herren siger, bliver nu styrende i forholdet mellem de to i resten af Abrahams liv. Gud tager initiativet til deres fællesliv, og Gud fylder det med indhold.

Hvordan stemningen var, da Abraham rejste fra Ur, hvad han tænkte og følte, da han rejste videre fra Karan, ved vi ikke. Hvad hans familie og venner sagde, ved vi heller ikke. Men som kristne ved vi, at når Herren vil os noget, finder vi ofte hurtigt alternative løsninger og tanker. For det kan da ikke være rigtigt, at man f.eks. skal rykke teltpløkkene op og bo et helt andet sted end ens familie og venner ...

Men en kristen ved også: Det er i Herrens vilje med mig, jeg oplever, hvor trygt og godt det er at være til.

Bemærk; Muligheden for at få et barn lå ikke i Abraham, men i det, Gud sagde. Det håb fik Gud lagt ind i Abraham!

Sammen med Gud i lidt af hvert

Tilsyneladende er Guds plan med Abraham ikke særlig gennemtænkt. I hvert fald lander han i et land, der er fyldt med praktiseret hedenskab. Men det er ingen hindring for et tydeligt liv med Gud – uanset hvor han er i landet (12,8). Nok var han ene med sin tro på Gud, men han var ikke alene!

Vanskeligere blev det, da Guds land ikke gav mad nok. Som sikkert mange andre også gjorde, rejste Abraham til Egypten, hvor familien kunne overleve. Det var for så vidt en klog og ansvarlig beslutning. Men noget går galt.

Han begynder at lade sig styre af de mulige risici og knytter til ved løgneren for at klare sig i hedenskabets (reelle!) farer (12,10-20). Hvor er Gud blevet af i den proces? Han er ikke i Abrahams tanker! Men Abraham er i Guds tanker. Og på en underlig måde får Gud reddet sit ulydige barn ud af landet. Landsforvist, ydmyget, men også materielt rigere!

Abraham kommer styrket igennem dette fald, ikke kun materielt. Det viser sig, da der bliver krise i forholdet til nevøen Lot (13,1ff). Der måtte gøres noget. De er nødt til at lave en fordeling af jorden. Lot får retten til at vælge først. Abraham gav afkald på sin førstret til landet. Han vidste, at hans vel-

færd afhang af noget andet end det, landet kunne give.

Umiddelbart derefter bekræfter Gud Abraham i, at han handlede rigtigt. Det sker, ved at han viser ham landet og med stærke ord understreger, at det her land er hans: Hele landet er dit og dine utallige efterkommeres (13,15f)!

Abraham hører det, ser det og tror det.

Kristen tro

Det var ikke let for Abraham at tro, som Herren sagde. Faktum var jo, at han var barnløs! Hvor skulle alle hans efterkommere så komme fra? Sara og han fik ingen børn. Det var der intet håb om.

Det siger han også til Gud, da han senere kommer til ham for at fortælle: "Din løn skal blive meget stor." Lige ud siger Abraham noget i retning af: "Herre! Uanset hvad du giver mig, er det ingenting, når du ikke giver mig en søn – underforstået: som du har lovet! Og det gør du jo ikke! Derfor har jeg været nødt til at lave en plan for, hvem der skal arve mig" (15,1ff). Abraham dækker ikke over, at han reelt har andre planer end Gud.

Men Gud holder fast i det, han hele tiden har sagt. Det siger og viser han så tydeligt, at Abraham forstår, at Gud kan gennemføre det umulige. Hvordan det skal ske, forstår

han ikke, men han forstår, at det, Herren siger, er til at regne med. Han tror det, Gud siger.

Eller som der står i Romerbrevet 4,18: "Med håb imod (uden for) håb troede han, at han skulle blive far til en mængde folkeslag." Muligheden for at få et barn lå ikke i Abraham, men i det, Gud sagde. Det håb fik Gud lagt ind i Abraham!

Reel fristelse og fald

Men hvorfor i alverden sker så alt det elendige med Hagar (16)? Hvorfor hindrer Gud ikke den plan? Og hvor er Abrahams erfaringer med Herren – hvor er hans "levende" tro? Er det hele alligevel ingenting ... Hvor er Gud henne?

Det er ikke svært at få den slags spørgsmål! De ligger i os og er parate til at springe ud, lige så snart vi selv, eller nogen vi kender, gør ting, der i den grad ødelægger og bliver ved med at ødelægge.

Men for en kristen, der kender sig selv bare en lille smule, træder der også noget helt andet frem: Når jeg bliver presset i mit liv, er det så let at følge fristelsen til at vælge noget andet end Herrens vilje. Uanset hvor meget jeg har oplevet af hjælpen og trygheden i Herrens godhed, trofasthed og visdom i det, han siger i sit ord, bliver

Abraham og Sara sørger selv for at få løst problemet med arvefølgen. Og Gud lader Hagar føde barnet. Men når mennesker gennemfører planer, der er imod Guds vilje, afsætter det altid noget elendigt.

FOTO: ISTOCKPHOTO

jeg så let famlende og usikker ved næste vanskelighed, jeg møder. Og fristelsen til at orientere sig mod andre steder end Herren er aktuell med det samme.

Abraham er presset. For Gud har lovet ham noget livsafgørende, men intet er sket. Dertil kommer, at hans allernærmeste – hans hustru – kommer med et seriøst forslag om, hvordan Guds løfte kan opfyldes. Og det forslag støttede sig faktisk til en ofentlig, human lovgivning omkring barnløshed. Det var almindelig praksis i den kultur, de boede i.

Og så falder han for presset.

Er det underligt, at "Abraham gjorde, som Saraj sagde" (16,2)? Barnet ville blive regnet som deres. Abraham fik løst arvefølgen. Saraj kom ud af smerten og skammen ved ikke at være mor. Andre gjorde det samme. Tilsyneladende en klog, hensynsfuld og al-

men anerkendt praksis.

Kun én ting manglede i det, som de betragtede som "vores helt specielt vanskelige situation". De manglede Guds ja, Guds velsignelse.

Vel blev barnet født. I den forstand blev planen opfyldt. Men hvor kom der dog mange dårlige følelser og handlinger ud af den. For Hagar. For Sara. For Abraham. For Ismael. Og for mange andre igennem Ismaels videre historie ...

Bemærk: Gud holdt fast i Hagar og lod hende føde en søn til Abraham. Når mennesker gennemfører planer, der er imod Guds vilje, afsætter det altid noget elendigt. Men det hindrer ikke Gud i at vise barmhjertighed ind i det elendige (21,20).

Den åndelige velsignelse – i Jesus

Hvad nu? Kan Gud fortsætte sine velsignel-

sesplaner med sådan en familie? Svaret er, at han gør det! Konkret hører vi ikke noget, før der er gået 13–14 år (17,1).

Igen er det Herren, der kommer til Abraham. Med de samme ord som tidligere. Bare mere detaljerede og konkrete. Gud udlægger så at sige, hvad han tidligere har sagt om grundlaget for deres fællesskab, og hvad han vil med Abraham: Det hele bygger på "min pagt". Altså på det, Gud vil og kan. Det bæredygtige ligger hos Gud.

Abraham har behov for at få Guds ord ind i sig. Det kan ses på hans reaktion, da Gud meget konkret siger: "Jeg vil give dig en søn med hende" (Saraj, 17,16)) Da Gud et par måneder senere siger de samme ord (18,10ff), så Sara også hører dem, kommer samme reaktion hos hende: Hun ler!

Begge mener, det umuligt kan ske, og Abraham prøver at forklare Gud, at de jo

Søren Pedersen, f. 1951
Prædikant i LM og bygningsmaler

har Ismael (17,18): Ham kan du knytte din velsignelse til. Gud, du har allerede givet os et barn. Vi er glade for ham, og vi ønsker ikke mere!

Har Abraham og Sara ikke ret? Kan vi ikke være tilfredse, når vores liv er fyldt med Guds gaver – inkl. familie? Har vi ikke nok, når vi kan takke Gud for alt det gode, som fylder vores daglige liv? Har vi så brug for mere? Jo, Gud vil gerne velsigne "Ismael" (17.20). Men han vil ikke, at vi skal nøjes med den type velsignelse. Vi må have "Isaks" velsignelse. Kun i den er der liv, som er født af Gud.

Eller som der bliver sagt mange år senere: "... Gud har givet os det evige liv, og det liv er i hans søn. Den, der har Sønnen, har livet; den, der ikke har Sønnen, har ikke livet" (1Joh 5,11f). Guds frelsende og evige velsignelse er altid knyttet til det, han selv har gjort og gør i Sønnen, Jesus. Den er aldrig knyttet til det, vi har og gør på egen hånd, uanset hvor velsignet det opleves.

Liv i nåden

Det er også i den livsvirkelighed, Gud bruger os og åbner sine tanker og planer for os, så vi bliver hans medarbejdere! At Gud involverer Abraham i sine planer med Sodoma og Gomorra er et flot eksempel på det.

Og Abraham vil det samme som Gud – vise barmhjertighed – så vidt muligt.

På den baggrund er det også ekstra mærkeligt at læse kapitel 20, hvor Abraham – endnu engang – handler på egen hånd og af angst for sit eget liv udsætter sin (gravide?) kone for lidt af hvert. Et mærkeligt forløb, hvor dommen og straffen for Abrahams synd rammer den uskyldige kong Abimelek, og hvor den skyldige Abraham får givet en masse godt.

Er det retfærdigt? Ud fra vores normale opfattelse af retfærdighed må vi sige 100 % nej. Men samtidig kan vi også sige, at her møder vi en retfærdighed, som også beskrives i bl.a. Romerbrevet 3,22-26: Guds nådes retfærdighed!

Den retfærdighed afhænger Abrahams – og vores – evige liv med Gud af: Den skyldige går fri, fordi en anden, den uskyldige, straffes. Den, som ikke har fortjent at få, får. Igen modtager Abraham liv fra Gud, som han aldrig selv havde kunnet tænke eller handle sig frem til.

Når Gud er for os ...

Kapitel 21 begynder sådan: "Herren tog sig af Sara, sådan som han havde sagt, og det, han havde lovet, gjorde han for hende." Underet skete. Gud gjorde det umulige. Endnu

engang!

Abrahams voksenliv er én lang erfaring af, at det velsignede fællesliv med Gud er båret af det, Herren siger. Og det er vel der, grunden er til, at Abraham med det samme og tilsyneladende tillidsfuldt kan handle på Herrens enormt frygtelige ord: "Tag Isak, din eneste søn, ham du elsker, og begiv dig til Morija-landet. Der skal du bringe ham som brændoffer ..." (22,1f)

Bemærk i øvrigt, at brændofferet er et offer, hvormed Abraham udtrykker: Gud, jeg vil, som du vil!

Abraham og Isak er den morgen, hvor de rejser af sted mod offerstedet, i akkurat samme virkelighed som den erfarne, kristne Paulus sætter ord på i mødet med livets prøvelser og vanskeligheder: "Hvad er der mere at sige!" Er Gud for os, hvem kan da være imod os? Han, som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, vil han ikke med ham skænke os alt?"

Abrahams svar ville være: "Jo, det vil han ... skænke os alt – også selvom jeg slet ikke forstår, hvordan det kan ske!"

For sådan havde han erfaret Gud i sit livs ned- og opture.

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Perfekt eller smuk?

En rapport fra Vidensråd for Forebyggelse har set på udviklingen i de unges mentale helbred over de sidste 20 år.

Jeg vil blot trække nogle få udsagn frem om udseende og krop, som jeg har mødt i de artikler, som har kommenteret rapporten.¹ Men først rapportens konklusion:

De unge er blevet mere stressede. Hvert fjerde barn og ung føler sig stresset mindst en gang om ugen. De sover dårligere og føler sig mere angst og deprimerede. Mere end hvert 10. barn har såkaldt emotionelle vanskeligheder. Hvert femte barn og ung har lav livstilfredshed.

Rapporten peger også på, at trivselsproblemer sjældent er afgrænset til et enkelt symptom. De børn og unge, som er meget nervøse, har ofte også hoved- og mavepine, søvnproblemer, stress og er triste. Og de stressede døjer også med en større oplevelse af meningsløshed.

”Er det så bare, fordi vi har fået mere fokus på det mentale, end vi havde for ti år

siden? Vi tror det ikke. Vi tror, det er noget i vores omgivelser, der er galt.”

Sådan lyder det fra professor Bjørn Holstein fra Statens Institut for Folkesundhed på Syddansk Universitet, hvor rapporten er udarbejdet.

Det perfekte er blevet det normale

Her er så eksempler på kommentarer til rapporten:

Forskerne peger bl.a. på en ny ’performancekultur’ (performance: fremtræden, iscenesættelse, *red.*), hvor de unge – især pigerne – skal kunne mere og mere for at performe tilfredsstillende.

”Det perfekte er blevet det nye normale. Det perfekte var tidligere noget, man stræbte efter at opnå. Nu opfatter mange unge det perfekte som noget, man skal nå. Hvis ikke det er perfekt, er det unormalt,” siger forskningsleder Niels Ulrik Sørensen fra Center for Ungdomsforskning.

Det at ’performe’ godt tæller i manges øjne mere end eksamensbeviset.

”Det handler også om andre kompetencer – om man kan begå sig. De lever i en projektorienteret verden, hvor det handler om at fremvise og præsentere det, man leverer, på en ordentlig måde. De skal optimere sig selv hele tiden, der er et stort fokus på selvet og din selvfremsstilling,” forklarer ungdomsforsker Jens Christian Nielsen.

Hos pigerne er de sociale medier en særlig udfordring, fordi det store fokus på billeder også hæver kropsidealet.

”Hvis det perfekte opfattes som opnåeligt, gælder det jo også kropsidealet. For pigerne bliver det et spørgsmål om ihærdighed og indsats, så får de et perfekt udseende. Men det bliver jo meget stressende,” mener Anna Bjerre, der selv på et tidspunkt postede et billede på Instagram, hvor hun *ikke* havde makeup på. Billedet høstede rekordmange ”likes”.

”Jeg fik en masse kommentarer om, hvor modig jeg var. ... Det siger jo noget om den fortælling, de her unge piger synes, de skal deltage i. Tænk, at jeg er modig, fordi jeg poster et billede, hvor jeg ser helt naturlig

Forskningsleder; Det perfekte var tidligere noget, man stræbte efter at opnå. Nu opfatter mange unge det perfekte som noget, man skal nå. Hvis ikke det er perfekt, er det unormalt

ud,” siger Anna Bjerre.

Så vidt kommentarerne til rapporten.

Skønhed er noget andet end perfektion

For en del af os – ikke bare unge, men også ældre – er det naturligt at bruge krudt på at få styr på tøjstil, duft, udseende og vores sociale kompetencer. Det er i udgangspunktet nyttigt. Spørgsmålet er bare: Kammer det over i et fokus på at fremtræde perfekt?

Perfektion er jo facade og performance, men har ikke noget med skønhed at gøre.

Salomo lærer mig i Højsangen at få øje på min elskedes skønhed, også dér, hvor jeg ikke umiddelbart lægger mærke til den. Lad os tage et enkelt eksempel (Højs 7,1-10):

*Drej dig, drej dig, Shulamit,
drej dig, drej dig,*

så vi kan fryde os over dig!

*Hvad fryder I jer over hos Shulamit,
som hun danser mellem rækkerne?*

*Hvor er dine fødder i sandalerne smukke,
fyrstedatter!*

*Dine hofters runding er som et smykke,
en kunstners værk.*

*Din navle er en rund skål,
der ikke skal mangle krydret vin;
din mave er en hvededyng,
indhegnet af liljer.*

*Dine bryster er som hjortekalve,
gazellevillinger;*

din hals er som et elfenbenstårn.

Dine øjne er som dammene i Heshbon

ved porten til Bat-Rabbim;

din næse er som Libanontårnet,

der vender mod Damaskus.

Dit hoved er som Karmel,

dit hår som purpur.

En konge er fanget i lokkerne!

Hvor er du smuk, hvor er du yndig,

du elskede, du vellystens datter!

Din skikkelse er rank som en palme,

dine bryster er som klaser.

Jeg siger: Jeg vil klatre op i palmen,

jeg vil gribe fat i dens grene.

Dine bryster skal være

som vinstokkens klaser,

din ånde som duften af æbler,

din gane som den dejligste vin, –

der flyder rigeligt til mig

og drypper ned over læber og tænder.

Hvordan kan Salomo skrive poesi om Shulamits mave, navle og næse? Det kan han, fordi han lægger mærke til hende. Han er i ordets bedste betydning fortrolig med hele hendes krop, og ikke bare med udvalgte dele. Og så ser han hende i skabelsens lys, i Guds lys. Dér, hvor alt er skabt godt.

Læg mærke til hinanden!

Salomo giver os dermed en udfordring: Vi kan ikke nøjes med den blotte registrering af vores kæres tilstedeværelse, som det undertiden kan ende med i hverdagens jag. Det er ikke nok at lægge mærke til det, de gør og er for mig. Vi er ikke bare en kropsløs personlighed, men vores personlighed har en konkret krop, et udseende.

Lad os lægge mærke til vore kære, se, hvordan Gud har skabt dem, deres krop og figur. Jeg ser, hvor smukke, de er. Faktisk opdager jeg, hvordan langt de fleste mennesker er smukke, om end på hver deres måde. Det er sjældent, at syndefaldet helt kan udviske vores Gudskabte skønhed.

Jeg har opdaget, at jeg ender med at værdsætte mine kære på en ny måde og takke Gud for dem.

Når jeg ser det enkelte menneskes skønhed, ser jeg dette menneske. Det gør jeg ikke, når jeg ser efter menneskets evne til at fremtræde perfekt.

ADK

1 Artiklerne kan læses på internettet via følgende link: kortlink.dk/fngm, kortlink.dk/fngp og kortlink.dk/fngq

CHRISTIAN MØLLERS FORKYNDELSE

AF SAMUEL ROSWALL

Du får lov at høre Jesus til. Dit forhold til ham beror ikke på, at du har bestemt dig for at ville det, men på ham, som har udvalgt dig i Kristus.

Disse ord udtrykker noget af grundtonen i de næsten utallige prædikener, som Christian Møller i årene 1863-1907 holdt ud over det ganske land samt i Sverige og Norge.

Gennembrud

Men dette budskab var ikke givet ham i vuggegave. Og den styrke, hvormed han forkyndte det, havde nogle historiske og personlige forudsætninger.

Som barn voksede han op i den for den tid almindeligt rådende fromhed, dvs. med et vist "religiøst krav i samvittigheden" med

hensyn til livets vandel, som han selv har udtrykt det. Det var moderens indflydelse, som gjorde sig gældende.

Det var dog først som 28-årig, Møller fik sit åndelige gennembrud. Han blev vakt i 1862 ved pastor P. C. Trandbergs forkyndelse. Møller lagde nu hele sit gamle liv bag sig. De "syndige laster" (f.eks. kortspillet) blev lagt på hylden. Ja, hele livsmønstret blev forandret, og fra dette tidspunkt udfoldede han hele sin kraft i gerningen som forkynder og skribent, sådan at smedehåndværket efterhånden helt blev opgivet.

Møllers forkyndelse bar i den første tid præg af den vækkelse, han var rundet af. Konkret vides der ikke så meget om den. Men selvom der er vidnesbyrd om hans selvstændighed i forhold til Trandbergs form, så har "lærlingen" alligevel i indholdet

150 års jubilæum

Det var den bornholmske smed Christian Møller, der for netop 150 år siden udsendte første udgave af 'Budskab fra Naadens Rige'. Han var redaktør og hovedskribent frem til 1907. Desuden var han omrejsende prædikant, formand for Luthersk Mission og redaktør af 'Kristelig Børnetidende'.

Hans forkyndelse nåede altså vidt omkring. Men hvad har Møllers forkyndelse så at sige til os i dag? Det spørgsmål kan overvejes, mens man læser Samuel Roswalls artikel fra Budskabet 6/1985 om Møllers forkyndelse.

ligget tæt op ad læremesteren.

I Trandbergs forkyndelse blev der nok peget på Kristus, ved hvem Gud skænker os syndernes forladelse. Men samtidig blev der tordnet stærkt imod folks ydre synder og de verdslige fornøjelser. Angeren og kampen mod synden blev fremhævet, ligesom folkekirkeordningens uduelighed som kirkeordning var et fremherskende tema – ligesom hos Søren Kierkegaard, som Trandberg var præget af.

Men det skete nok på en måde, som var med til at skygge for evangeliets frigørende budskab om retfærdighed og hellighed i Kristus alene. Samvittighederne blev bundet til den stadige kamp for at være rette kristne og ikke så meget til at hvile i Kristi værk, sådan at kristenlivets frugter kunne få lov til at springe som en frugt heraf.

Møllers egen beskrivelse af sin forkyndelse i samarbejdet med Trandberg har vi i *Budskabet* nr. 1-1866. Her taler han om, at han i omtrent to år har prædiket "noget forfærdeligt Tøi for de arme sjæle, en lov, som aldrig kunne dræbe menneskets fortrøstning på egen kraft ... og en nåde, som kun kunne fås af dem, der havde et tilstrækkeligt grundlag hos dem selv ..."

Ny forståelse

Ordvalget bærer præg af det tidspunkt, han skrev på. Men det er samtidig klart, at han nu havde en anden forståelse af lovens krav på det indre menneske. Han havde også fået en ny forståelse af, hvordan et menneske finder nåde for Gud.

Spiren til denne mere radikale forståelse af lov og evangelium finder vi i hans langfredagsoplevelse fra 1864, hvor han standsede for ordet fra Romerbrevet 5,6. Han så nu, at Jesu gerning "gjaldt de ugudelige, førend de selv var blevet mere fromme, varme og hyggelige."

Men herudover bærer hans udvikling klart nok præg af, at han fra efteråret 1864 blev en flittig læser af C. O. Rosenius' blad *Pietisten*. Da han fra 1865 begyndte udgivelsen af *Budskabet*, er det tydeligt, at den "evangeliske frigørelse" er slået igennem.

Han mente nu, at Guds lov før kun havde ramt hans manglende forsøg på at gøre Guds vilje, mens problemet senere blev hans selviske søgen efter at være Gud til behag. For selv den er besmittet og udspringer af den fordærvede menneskenatur. Det forkerte havde været hans forsøg på at overvinde sin ulyst og efterleve lovens "du skal". Derved havde han søgt at skabe sig en kødelig sikkerhed, i stedet for at lade loven give ham en tilstoppet mund.

Kun når dette sidste sker, vil hjertet åbne sig for modtagelsen af Kristus og barnekåret. I Kristus har mennesket både retfærdiggørelse og helliggørelse. I Kristus har Guds børn frigørelse både fra synden og loven.

Samtidig skal den bibelske formaningsstale forkyndes. Det understregede han i artikler både i 1865 og 1868. Han ønskede sig frabet at være evangelisk på den måde, at formaningerne blev ringeagtet. Formaning er vingårdsmandens renselse af grene (Joh 15).

Hvordan

Hvordan skulle den nye forståelse nu videreformidles?

Det vil være naturligt at se dette spørgsmål i sammenhæng med Møllers kirkesyn og dåbssyn, for den enkelte må jo være født

på ny ind i et *fællesskab* for at være frelst.

Med hensyn til kirkesynet gjorde han gældende, at Kirken og folkekirken ikke er identiske størrelser, men Kristi Kirke findes i folkekirken. Selve Kirken er de helliges forsamling, hvori evangeliet forkyndes rent og sakramenterne forvaltes ret (jf. Den Augsburgske Bekendelse, art. 7). Derfor var hans kritik af folkekirkens (præsternes) forkyndelse heller ikke et angreb på selve Kirken.

Hvorfor så missionshusene? Jo, de skyldes "den kirkens elendighed, som består i usandhed, menneskepåfund og alt, hvad der fordunkler Kristus og stiller ham i skygge." Derfor er missionshuset et tjenligt sted til at høre Guds ord – altså for så vidt en *nødretlig* begrundelse. Men begrundelsen var også *principiel*, fordi missionshuset skulle danne ramme om et samfundsliv og være udgangspunkt for Guds Riges arbejde, ja, og være platform for den rosenianske forkyndelse.

På den baggrund er dåben ikke i sig selv ensbetydende med en ny fødsel ind i Guds Rige, sådan som dette udtrykkes i det sognekirkelige fællesskab. Men dåben er en "tilforsikring" af alt, hvad Gud har skænket i Kristus – som han selv sagde: "Dåben kan og vil være os Guds garanti for, at der i hvert fald er noget, der tilhører os, og som vi har >

ret til at tro, hvor døde, vantro og ugudelige vi end måtte føle os.”

Møller afviste meget bestemt gendåb, ”for evangeliet både som ord og dåb er i sig selv lige sandt.” Samtidig ville han ikke sige som Vilhelm Beck, at barneforholdet grundtes ”klart og bestemt på dåben, ligesom overhovedet genfødselen.” For Møller var dåben et genfødselsmiddel, men ”vi henvises ikke til at hvile i en genfødselse i dåben, men i forsoningen, som Jesus udførte på Golgata.”

For Møller var omvendelsen ikke virkeliggørelsen af en forpligtelse til at vende sig til sin dåbs nåde, men – en gave. På grund af menneskets gamle natur ville et bud om at virkeliggøre dåbens liv i forsagelse og tro blot vække synden yderligere til live.

Hvad kan da hjælpe en uomvendt synder til tro? Det kan forkyndelsen af Kristi gerning. ”Du kan ikke tro, o, men kære, så hør: Gud har jo sin søn for os givet” (Sange og Salmer nr. 437, skrevet af Møller, red.) Ved en stadig lytten til budskabet om Kristi gerning vil troen og det nye liv blive skabt og bevaret hos modtageren.

Og ved denne bevarelse i troen vil også forsagelsen i et helligt liv komme som en frugt. Kristus, boende ved troen i hjertet, er årsag til både en ”villen” og ”virken”. – Ikke

at en kristen undgår kamp. Helliggørelsen virkeliggøres i en kamp mellem Ånden og kødet, og derfor bliver kampen i virkeligheden en kamp for at blive i troens inderlige forening med Kristus.

Vækst i erkendelse

Møller blev fastholdt af den ”rosenienske forkyndelse” resten af sit liv. Alligevel var der nogle af hans daværende venner, der ikke mente det. Hvorfor?

Fordi Møller til stadighed modnedes og fornyede sig. Hans evangeliske frigørelse var brudt frem med en sådan kraft, at han i starten ikke undgik ensidighedens fare. Men efterhånden blev hans forkyndelse mere hel-bibelsk. Det blev ham klart, at Skriftens hovedsag – retfærdiggørelsen af tro – havde en større bibelsk dybde, end han fra først af så. Endvidere opgav han nogle af sine ”tilspidsede” udtryksmåder fra den første tid.

For det første blev han mere bevidst om Bibelens lære om Guds gamle ejendomsfolk, Israel. Det gjorde, at Møller og flere med ham, bl.a. P. Kofoed, nøje fulgte med i begivenhederne i forbindelse med jødernes begyndende hjemkomst til fædrenes jord. De mente, at det skulle ses i sammenhæng med Guds løfter til Israel og som en forbe-

FOTO: SXC.HU

Christian Møller blev bevidst om Bibelens lære om Guds ejendomsfolk, Israel.

Det gjorde, at Møller og flere med ham, bl.a. P. Kofoed, nøje fulgte med i begivenhederne i forbindelse med jødernes begyndende hjemkomst til fædrenes jord.

Kendetegn; Det var et grundlæggende træk i Møllers karakter at gå helhjertet ind for det, som var hans overbevisning

redelse til folkets frelse. Begivenhederne blev – sammen med andre tegn – et tegn på Herrens genkomst og oprettelsen af Riget for Israel, fredsriget.

Møllers modstandere mente, at det var noget nyt i hans forkyndelse. Det var det dog ikke. Bl.a. kan henvises til, at han allerede i 1868 skrev en artikel i *Budskabet* om Israel og andre tegn på Jesu genkomst. Men han blev mere afklaret med tiden, sådan at han bl.a. kunne opfordre mennesker til at lægge mærke til, hvad der skete for deres øjne, sådan som Jesus jo også forudsætter, at hans venner gør, når han siger: "Når I ser disse ting ske, da skal I ..."

For det andet åbnedes hans øjne for Heligåndens nådegaver og deres plads i den kristne menighed. Hans syn på den sag mente han stod klart i Guds ord – bl.a. henvisede han til Første Korinterbrev 12 og Jakobs Brev 5,14-18.

Møllers modstandere mente, at de tegn, som skulle følge apostlene, bl.a. helbredelser, ikke er noget, vi skal forvente i den nuværende tidsalder.

Møller erkendte selv, at han på dette punkt ivrede for stærkt for sin opfattelse, sådan at det gav anledning til spændinger og uro. Samtidig må man være opmærksom på, at det var et grundlæggende træk

i Møllers karakter at gå helhjertet ind for det, som var hans overbevisning. Men det må så også erkendes, at denne hans styrke kunne blive en svaghed, når det drejede sig om den indbyrdes enighed i missionsforeningen.

For det tredje – og det som var det grundlæggende i 1880'erne splittelse (som førte til dannelsen af Evangelisk Luthersk Missionsforening (ELM), red.) – begyndte han at vige fra den ensidige måde at bruge Skriften, Luther og Rosenius på. Møller gjorde opmærksom på, at man ved møderne brugte "et alt for lille og snævert Udvalg af Prædiketekster, ... at man alt for ideligt og ensidigt betone de blot den troendes ugudelighed i sig selv, men forsømte Guds ord om Aandens værk og Guds børns Hellighed ..."

Møller frygtede for, at de bibelske/rosenienske sandheder skulle ende med at blive en forstandskristendom og ikke forblive et hjerteanliggende. Når der ikke er nød og modtagelighed i hjerterne, så sløves de ved "den idelige Gjentakelse af de store velsignede Sandheder."

Møllers problem forstærkedes af, at der blandt de ledende folk var nogle, som levede på uværdig vis. Hans modstandere mente, at kun evangeliets klare lys kunne hjælpe sådanne til ikke at fortsætte et syndigt liv. ➤

Christian Møllers evangeliske frigørelse var brudt frem med en sådan kraft, at han i starten ikke undgik ensidighedens fare. Men efterhånden blev hans forkyndelse mere hel-bibelsk. Det blev ham klart, at Skriftens hovedsag – retfærdiggørelsen af tro – havde en større bibelsk dybde, end han fra først af så.

Samuel Roswall, f. 1938

Tidl. funktionschef i Told & Skat
Fritidsprædikant i LM

Begge parter var enige om, at Kristus er soning for vore synder (1 Joh 2,2). Men Møller gjorde opmærksom på, at der i næste vers står: "Og deraf kan vi erkende, at vi kender ham, om vi holder hans bud."

Hvis man fokuserer på dette vers, kan der blive sået tvivl om et menneskes retfærdige stilling for Gud, og Møllers modpart var netop meget opmærksom på, at der ikke skete en sammenblanding af Guds retfærdighed i Kristus, som er blevet alle til del, og hans værk med os ved Helligånden. En mangel i det sidste måtte ikke rokke ved det første.

Dette skal videre ses i sammenhæng med spørgsmålet om *verdensretfærdiggørelsen*. Ifølge denne lære (som hans kritikere gik ind for, *red.*) må nemlig ikke engang spørgsmålet om manglende tro så tvivl om, hvorvidt et menneske er retfærdig for Gud.

I uenigheden herom kom en bestemt vending til at stå meget centralt, nemlig "Verden i Jesus retfærdig er vorden" (I Sange og Salmer nr. 390 er det nu af samme grund omformuleret til "Verden i Jesus forsonet er vorden", *red.*)

I begyndelsen havde Møller sagt, at "Sagen i sig selv er Bibelens Hovedsandhed og Grunden i hele Kristi Evangelium," om end han dog gjorde opmærksom på, at der stod "i Jesus". Senere opgav han dette lærepunkt

og ønskede i stedet for at tale om *verdensforsoning*. Rosenius fandt i øvrigt heller ikke udtryksmåden bibelsk.

Arven

Møller forblev "rosenianer" til sin død. Genem ca. 40 virkeår, som blev ham til del, førte han mange mennesker til tro. Hans forkyndelse blev til forløsende hjælp for mange, som var kørt fast i deres manglende evne til at kunne tro og leve et helligt liv.

For Møller var og blev hovedsagen det enkelte menneskes forhold til Gud: Hvordan finder jeg en nådig Gud, og hvordan bliver jeg bevaret i et levende forhold til ham? Men med henblik på det fik han også lov at lukke op for en mere hel-bibelsk forståelse af Guds Rige og herredømme.

Netop i relation til de tre førnævnte punkter kan nævnes, at det for Møller var vigtigt at understrege, at Gud er nærværende i historien: i *verdens* liv og begivenheder, i *menighedens* liv og virke og i *det enkelte menneskes* liv og gerninger. Gud må erkendes i sammenhæng med hele tilværelsen og livet. Det var egentlig baggrunden for hans tale om Israel, nådegaverne og det kristne liv. Hvis talen om disse Guds gerninger forstummer, risikerer Kristus-forkyndelsen at mangle relevans til virkeligheden. For som

kristne kan vi ikke erkende Gud i een sfære (en åndelig, teoretisk) og erkende tilværelsen i en anden (en materiel, virkelig).

Der har været talt om, at Møller var i krise, men der har været forskellige opfattelser af, hvori krisen bestod.

Det har været gjort gældende, at vågne kristne måtte foruroliges, fordi der i Chr. Møllers forkyndelse var sider af Guds ord, der blev placeret for centralt.

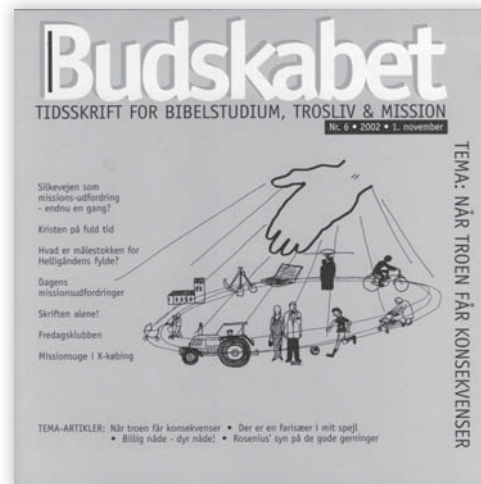
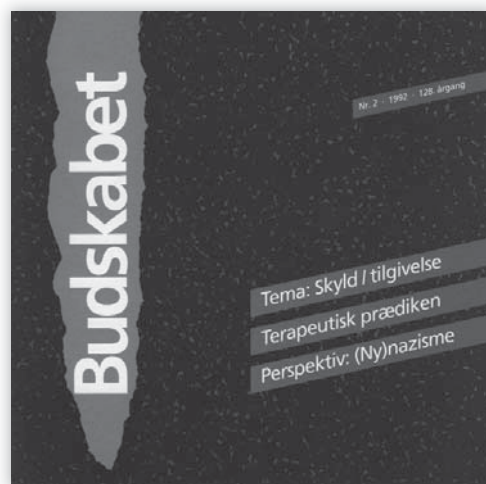
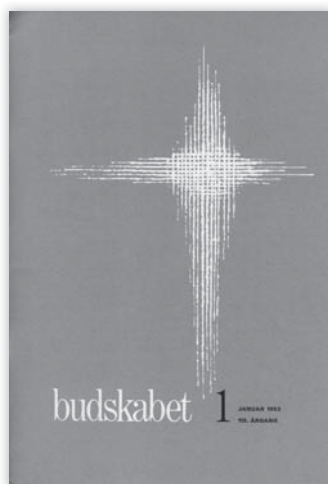
Vel – det var en overgang et problem. Men man kan også sige, at den egentlige krise bestod i prædikanternes ensidige fokusering på bestemte ord i Skriften, sådan at det satte negative frugter i menneskers trosliv. Det var 1880'ernes krise. Det frigørende evangelium blev til "de rigtige meninger og læresætninger", som mange samvittigheder var uberørte af. Men Møller blev ved Guds barmhjertighed ført igennem krisen, så der kom et mere fuldttonende bibelsk budskab ud af det.

Gennem kamp og forsmædelse fra både Trandberg og store dele af folkekirken blev han formidleren af "det rosenianske evangelium". Gennem kamp og ydmygelse undgik han imidlertid også ensidighedens sidespor.

Dansk kristenliv har stor grund til taknemmelighed for en foregangsmand, som hævdede sig langt over det gennemsnitlige.

Jubilæum; Budskabet udkom første gang for 150 år siden – i januar 1865

VÆKKELSE BEGYNDER MED J, SOM JESUS

EN KIRKEHISTORISK REFLEKSION OVER DEN ØSTAFRIKANSKE VÆKKELSE

AF RENÉ SØLVSTEN NISSEN

.....

Nogle af os længes efter vækkelse – også i Danmark. Men hvorfor gør vi egentlig det? Og hvad kan vi i øvrigt lære af Den østafrikanske vækkelse?

Når jeg ser mig omkring og skal forsøge mig med en karakteristik af det danske samfund, så er noget af det første, der falder mig ind, at vi gennem de seneste årtier har været udsat for en meget gennemgribende sekularisering af samfundet og en ligeså gennemgribende afmytologisering (forsøg på at gøre Bibelens budskab "tidsvarende" og uafhængig af overnaturlige, guddommelige kræfter, *red.*) af kirkens gøren og laden; altså at italesættelsen af den

åndelige verden er forstummet.

Sekulariseringens spor

Dette ser vi først og fremmest i det offentlige rum, hvor religion er blevet et fy-ord og noget, man kun forholder sig til derhjemme i privaten. Det er dog også mit indtryk, at sekulariseringen og afmytologiseringen har lagt sin klamme hånd på kirken og langt ind i vores egne rækker.

Dette ser vi tydeligt i liberaliseringen af teologien og den tilhørende praksis. Her tænker jeg ikke alene på folkekirken – herunder missionsforeningerne, men også på metoderne, baptisterne og en række frikirker. De kristne bliver færre og færre, og de mere institutionaliserede kirker bliver mere og

mere golde i deres teologi og udtryk.

Hvordan responderer vi som kristne? Mange vil nok blive fristet af Dalgas' ord-sprog om, at "hvad udadtil tabes, skal indadtil vindes". Vi mister modet og holder os for os selv og bekræfter hinanden i, at vi heldigvis stadig er med på vejen. Andre kristne sætter deres lid til øgede og udadvendte aktiviteter i håbet om, at det vil give et fornuftigt "udbytte".

Ønsker vi reelt en vækkelse?

I en krisetid som vores er der mange, der længes efter vækkelse – en tid, hvor mennesker drives ind i kirken i stort tal. Men hvorfor er det, at vi gerne vil have flere til at komme i kirke eller missionshus? Er det

Overvej; Ønsker vi en vækkelse for at få fyldt kirkerne, eller fordi vi har en oprigtig nød for, at vores folk skal vende sig til Herren og blive frelst og dermed undgå at blive straffet i Helvede?

fordi, vi ikke kan holde ud at se på de tomme stole, eller skyldes det måske, at vores selvtillid stives af for hver gang, der træder et nyt menneske ind over dørtærsklen?

Sidste gang, en vækkelse ramte Danmark, var nok i midten af 70'erne, hvor mange blev tiltrukket af den karismatiske vækkelse. Den tiltrak mange fra de gamle missionsbevægelser som Indre Mission og Luthersk Mission og skabte en del furor i det danske kirkeliv.

Den karismatiske bevægelse fik hurtigt skabt sig et hold af modstandere og et hold af fortalere. Det, der vakte mest opmærksomhed, var det øgede fokus på Helligånden og muligheden for at erfare den på en meget mere konkret måde, end man havde været vant til før. Tungetale, forbøn for syge og profetiske ord fik en meget mere fremhævet placering under gudstjenesten, end de havde haft før, hvis de overhovedet havde haft en plads.

Meget af denne vækkelse er nu "sivet ud", hvilket er et klassisk eksempel på de ændringer, der sker i vores kirke, når en generation dør og en ny kommer til.

Uanset hvordan vi vurderer denne vækkelse og dens udtryk gennem tiden, så tror jeg, mange ønsker, at Gud igen blæser sin ånde over os og det danske samfund.

Vi er trætte af at være i mindretal og hele tiden skulle kæmpe for vores eksistensberettigelse.

Men måske er det også på tide at spørge sig selv: Ønsker vi en vækkelse for at få fyldt kirkerne, eller fordi vi har en oprigtig nød for, at vores folk skal vende sig til Herren og blive frelst og dermed undgå at blive straffet i Helvede?

Baggrund for østafrikansk vækkelse

Under min og familiens udstationering i Tanzania for LM i perioden 2008-2014 stødte jeg på et interessant fænomen, Den østafrikanske vækkelse, som jeg faktisk tror, vi kan lære noget af – måske særligt i den situation, vi står i netop nu.

I begyndelsen af 1900-tallet brød der en vækkelse ud i Østafrika, der logisk nok kom til at gå under navnet "Den østafrikanske vækkelse" (Vækkelsen). Selvom det er mange år siden, at denne vækkelse brød ud, så tror jeg godt, at vi kan lade os inspirere og lære af sådanne tidligere fænomener i kirkehistorien. Men for at sætte tingene ind i en større forståelsesmæssig sammenhæng vil jeg først kort opsummere nogle enkelte omstændigheder omkring vækkelsens opståen.

Vækkelsen bliver ofte beskrevet som en udløber af de evangeliske vækkelser, der opstod i England og Nordamerika i det 18. og 19. århundrede. Nogle af de klareste links kan spores tilbage til Keswick bevægelsen i England i slutningen af det 19. århundrede.

I østafrikansk sammenhæng er en af de vigtigste forløbere Pilkington vækkelsen, som opstod i Uganda i 1890, centreret omkring George Pilkington, en britisk lægmissionær fra den anglikanske kirkes missionselskab i England (CMS). I 1920 blev denne bevægelse mere og mere indflydelsesrig i den anglikanske kirke i Uganda og havde tætte forbindelser til Rwanda Mission – den konservative udløber af CMS.

Blandt folk med baggrund i Vækkelsen anser man mødet mellem en afrikansk repræsentant fra den anglikanske elite, Simeoni Nsibambi, og en europæisk missionær, Dr. Joe Church, som startskuddet til Vækkelsen.

I afmagt og bøn til Jesus

Det interessante, for mig at se, var de forhold, der herskede i den anglikanske kirke, og som på en eller anden måde var medvirkende til at skabe en nød for kirken hos både Nsibambi og Church.

På mange måder var situationen i den anglikanske kirke i Uganda meget lig situationen, som vi kender så godt i Danmark i dag. Liberalteologien havde vundet stort indpas i den anglikanske kirke, hvilket ofte kom til udtryk i vanekristendom med manglende tillid og tro på Gud og hans ord.

Som en anden Joshafat (2 Krøn 20) gjorde Church og Nsibambi det eneste rigtige. De vendte sig til Gud i deres afmagt og begyndte at bede. Begge gennemgår senere en omvendelse, der ændrer deres liv. De begynder at prædike et frelsesbudskab, og vækkelsen begynder at få fat.

Noget af det, som har fascineret mig mest ved vækkelsen, var de vaktens selvforståelse: *Vækkelse* var et ord, som udenforstående brugte om Vækkelsen. For de, som stod midt i selve vækkelsen, var bare optaget af at tale om Jesus. Jesus Kristus var for dem den nye liv. *Jesus Kristus er vækkelse*.

Vækkelsens kendetegn

Dette stemmer meget fint med Vækkelsens ydre kendetegn: Forkyndelsen af ordet om Jesus og hans stedfortrædende død på korset havde en meget central plads i bevægelsen. Der blev lagt vægt på forkyndelsen af ordet om forsoningen og helbredelsen af hjertet. Foruden korset havde forkyndelsen

og opmuntringen til at leve i efterfølgelsen af Jesus ligeledes en central plads.

Under vækkelsessamlingerne blev der lagt vægt på en offentlig syndsbeholdelse af de vakte samt en efterfølgende tilsigelse af syndernes forladelse. Dette var en hjælp til at holde den vakte på vejen, så han kunne "vandre i lyset".

"*Walking in the Light*" blev lidt en parole for de vakte. Opmuntringen og formaningen til at leve sit liv som kristen blev derfor meget kendetegnende for bevægelsen, og som tiden gik, fik det mere og mere opmærksomhed.

Kaldet til mission blev der ikke lagt særlig vægt på i forkyndelsen. Det var nærmere et naturligt "spillover" (overløb). I glæden over at være blevet renset i Jesu blod skyndte man sig at forkynde de gode nyheder til andre i sit netværk. Evangelisation var en naturlig del af livet for den vakte.

Om fokus og blinde vinkler

Bagsiden af Vækkelsen var, at den med tiden desværre udviklede sig til at blive mere og mere lovisk i sit udtryk, hvilket skabte en del udfordringer i både forholdet til den anglikanske kirke, men også internt i Vækkelsen.

Det er selvfølgelig altid let at pege fingre

FOTO: PUGGAARD

Det, som adskilte Den østafrikanske vækkelse fra de nyere karismatiske vækkelser, var, at der kun var et meget lille fokus på de mere synlige og karismatiske elementer i den kristne tro. De, som stod midt i selve vækkelsen, var bare optaget af at tale om Jesus.

René Sølvsten Nissen, f. 1976

Cand.theol.

Tidl. missionær i Tanzania

ad andre, når vi oplever, at vi selv sidder med sandheden, men jeg tror, at det er vigtigt, at vi er klar over, at heller ikke vi i dagens Danmark, i hvert fald ikke hele tiden, sidder med alle de rette svar og den eneste rigtige teologi. Det må altid være Skriften, der agerer målesnor i vores vurdering af andre kirker og bevægelser.

Dette gælder selvfølgelig også for os, når vi skal vurdere vores egen kirkelige tradition og situation i Danmark. Vi må vende tilbage til kilderne – til Gud og hans eget ord, Bibelen, og få justeret vores egen måde at tænke kristendom på og blive opmærksom på vores egne kulturelle briller, der måske også kunne have et par blinde vinkler eller tre.

Det, som adskilte Vækkelsen fra de nyere karismatiske vækkelser, var, at der kun var et meget lille fokus på de mere synlige og karismatiske elementer i den kristne tro. Her tænker jeg specielt på, at der ikke var et nævneværdigt fokus på helbredelses-undere, eksorcisme (uddrivelse af Djævelen og onde ånder), masseomvendelser og tungetale.

Virkningshistorie

Fra Uganda spredte Vækkelsen sig til hele Østafrika, og mange selv i Europa og USA blev berørt af den.

Tanzania er nok det land, som vækkelsen har udøvet mindst indflydelse på i Østafrika. Men Tanzania er heller ikke religiøst set et så homogent land, som Uganda og Kenya qua den forholdsvis store muslimske befolkning. Ligeledes har Tanzania også haft en mere socialistisk tilgang til nogle af de religiøse udfordringer i samfundet, hvilket også har haft afgørende indflydelse på tingenes udvikling.

Rent virkningshistorisk, så vurderer en del forskere, at bevægelsen stadig sætter sine aftryk på samfundet. Særligt i Uganda har Vækkelsen formået at få sat et klart aftryk i samfundet. For eksempel tænker jeg, at det ikke er uden grund, at man i Uganda har været så tydelig i sin modstand mod homofil livsstil. Det at "vandre i lyset" har haft en afsmittende effekt på selve lovgivningen i samfundet.

Hold fast ved Bibelen og bønnerne!

Det fantastiske ved kirkehistorien er, at vi kan lade os inspirere og måske få genopdaget nogle grundlæggende sandheder, som vi mere eller mindre har glemt, fordi vi er blevet sovset ind i tidsånden. For mig har det været meget berigende at dykke ned i beretningerne fra den østafrikanske vækkelse. Det har været forfriskende at se,

hvilken rolle bønner og nøden for de ufrelste spillede for generationer af "omvendte". Men ikke mindst den rolle, som Jesus-forkyndelsen havde.

Jeg har ikke fundet de vises sten, så jeg kan bidrage med mange smarte ideer til, hvordan vi får gang i kirken igen. Jeg tror dog, at vi kan lære af de første vakte. De holdt fast ved Bibelen og bønnerne, ligesom de første kristne i øvrigt (ApG 2,42).

Litteratur:

- Jacobs & Mac Master: *A Gentle wind of God – The Influence of the East African Revival*, Herald Press, Scottsdale, Pennsylvania, 2006
- Shaw, Mark: *Global Awakening – How 20th-Century Revivals Triggered a Christian Revolution*, IVP Academic, Downers Grove, IL, 2010

Om bogen; For de fleste vil der nok være et par overraskelser undervejs i læsningen

AF OLE SOLGAARD

Teologi og konsekvens

Flemming Kofod-Svendsen
Det Teologiske Fakultet, Københavns
Universitet, 2014
468 sider, kr. 150,-

Kan man skrive en kirkehistorisk afhandling om noget, der er meget tæt på nutiden? Eller om noget, hvor man selv er en del af historien? Flemming Kofod-Svendsen (tidl. generalsekretær i KFS) har formået at gøre

begge dele.

Det sker i ph.d.-afhandlingen *Teologi og konsekvens*, der i øvrigt kan downloades på teol.ku.dk/uddannelser/ph_d_uddannelse/dokumenter/NORV.pdf

Emneområdet er "Niels Ove Rasmussen Vigilius' teologiske virke med særligt henblik på bibelsyn, kirkesyn, konfessionstroskab, karismatik og samarbejde på den kirkelige højrefløj i sidste halvdel af det 20. århundrede".

Og resultatet er meget læseværdigt. Bogen er grundig, detaljerig og fuld af kildehenvisninger. Samtidig er den velformuleret og lettilgængelig for dem, der interesserer sig for sagen. Der er tale om et dygtigt stykke arbejde. Og for de fleste vil der nok være et par overraskelser undervejs i læsningen.

Man får et glimrende indblik i den teologiske situation i perioden og i de livskraftige initiativer, som Niels Ove Vigilius stod bag – i et forsøg på at fastholde og formidle bibeltro og evangelisk kristentro. Det gælder ikke mindst Kristeligt Forbund for Studerende (KFS), Bibellæser-Ringen og Dansk Bibel-Institut (DBI).

Afhandlingen giver gode eksempler på, at Vigilius' egne store teologiske forbilleder og inspirationskilder var M. Luther, C. O. Rosenius og M. Lloyd-Jones (1899-1981).

Principfasthed og praksis

Afhandlingen afdækker den vidtforgrene indflydelse, Niels Ove Rasmussen Vigilius (NORV) har haft på den teologiske tænkning og praksis. Samtidig afslører den, at Vigilius' teologiske principfasthed blev praktiseret med en vekslen mellem konsekvens og inkonsekvens i mødet med forskellige konkrete udfordringer i KFS, DBI og andre sammenhænge.

Flemming Kofod-Svendsens (FK-S) arbejdshypotese er, at NORV hele tiden har ageret ud fra et dobbelt hensyn: Når han frygtede teologisk udglidning, blev han afvisende over for samarbejde med visse personer eller organisationer. Når han derimod frygtede at isolere sig eller bryde det gode kristne fællesskab, var han mere åben for samarbejde.

Og det kan der sikkert være en del om. Jeg synes dog, at afhandlingen med den tilgang er tilbøjelig til at overse det, som for mig at se var NORV's grundlæggende anliggender: Han ville primært formidle det frigørende evangelium – uforfalsket af såvel lovtrældom som bibelkritik. Og han anså selve evangeliet/Guds ord som kilden til al åndelig fornyelse og vækst. Disse to anliggender var gennemgående i hans undervisning. Og de var – for mig at se – mere end

noget andet bestemmende for, at NORV var hhv. åben eller afvisende overfor konkret samarbejde.

Naturligvis var NORV – som alle andre – også præget af taktiske hensyn, menneskeligt grumsede motiver og inkonsekvenser, men disse aspekter spekulerer afhandlingen måske rigeligt i.

Kæmpede for bibeltillid

Kampen om bibelsynet er måske et af Vigilius' største fodaftryk. Og det fylder også en del i afhandlingen. Der redegøres for det ortodokse bibelsyn, som NORV havde, for det historisk-kritiske bibelsyn, som var "hovedfjenden" og for det konservative bibelsyn, som han kraftigt problematiserede.

FK-S påviser, at Vigilius foretog en stramning af sit bibelsyn op gennem 60'erne i forhold til det lidt mere rummelige bibelsyn, han praktiserede ved KFS's dannelse i 1956. Og afhandlingen lægger op til, at det var en unødigt stramning, der gav unødige sammenstød med det konservative bibelsyn.

Her undrer jeg mig nok over, at argumenterne for det konservative bibelsyn, repræsenteret ved Kai Kjær-Hansen, nærmest tildeles mere spalteplass og vægt end argumenterne for det ortodokse bibelsyn, som Vigilius fremførte.

FK-S henviser med god grund til NORV's "lykkelige inkonsekvens". Et udtryk, som Vigilius selv brugte om det, at han f.eks. kunne have en kraftig dogmatisk kritik af Bo Giertz' bibelsyn, men alligevel tillidsfuldt benyttede ham som prædikant og underviser.

Åben for tværkirkeligt samarbejde?

I afsnittet om tværkirkeligt samarbejde påvises det, at NORV var foregangsmand for, at KFS kom med i den fælleskirkelige internationale organisation IFES. Samtidig anføres det, at der i KFS' historie har været en spænding mellem dem, der ville fremhæve den lutherske profil og dem, der understregede villigheden til at samarbejde med ikke-lutherske i IFES. Hertil siger FK-S, at NORV var talsmand for den mere åbne holdning.

Det sidste er nok sandt, men ikke uden modifikationer. I hvert fald overses det, at NORV i 80'erne var meget forbeholden og pointerede, at det tværkirkelige fælleskab kun skulle være på lederplan og ikke i stort omfang.

Det er lærerigt at læse om Vigilius' tiltagende kritik af folkekirken og dens lærepluralisme samt hans analyse og kritiske vurdering af den karismatiske bevægelse.

Også lærerigt at læse argumenterne fra dem, der mente, at hans konklusioner var for unuancerede.

Anledning til refleksion

Der er 174 siders bilag, som giver et interessant indblik i relevante breve, artikler og debatforløb. De giver en god forståelse af, hvilke anliggender der har været på spil i nyere tids (interne) kirkekamp.

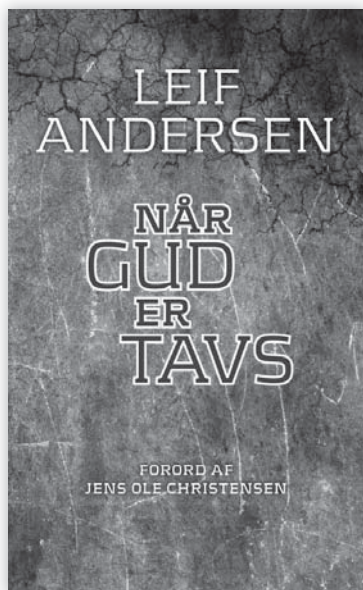
I det hele taget giver afhandlingen anledning til at reflektere over vores egen tænkning og praksis i dag: hvilke forbilleder har vi? Hvilke begrundelser benytter vi? Hvilken vision og kurs er vi optaget af? Hvordan finder vi vejen mellem afvejene?

Personligt er jeg dybt taknemmelig for den hjælp, jeg har fået gennem Niels Ove Vigilius' tænkning. Det har givet mig nogle uvurderlige pejlemærker og en teologisk forankring. Han var ikke et fejlfrit menneske, men han var et forbillede i at kæmpe for det, som han var overbevist om, også når han nogle gange stod ret alene.

Og jeg er taknemmelig for, at der nu er kommet en ph.d.-afhandling, der giver en fornemmelse af, hvad der er på spil i de mange teologiske drøftelser: at vi bevares på en sund evangelisk kurs – i en levende tro på Bibelens Gud.

Om bogen; Leif Andersen holder fast i relationen til Gud som det afgørende i troen, og her skal der være plads til følelser

AF KARLA LIND BRIXEN

Når Gud er tavs

Leif Andersen
Lohse Forlag, 2014
108 sider, kr. 99,95

Jeg sidder med en lille, brun bog i hånden, hvis overflade ligner tør jord, der sprækker. Dens titel antyder med det lille ord "når", at det ikke bare *kan* være sådan, at Gud er

tavs, men at vi kan forvente det.

Hermed er der lagt op til livtag med den Almægtige, og det er netop, hvad Leif Andersen tager. Det er en Jakobs-kamp, der udspiller sig: "Jeg slipper dig ikke, før du velsigner mig!"

Opgør med ensidige gudsbilleder

Bogen består af to meget forskellige artikler: "Når Gud er tavs" og appendikset "At søge Guds kærlighed", der dog udgør den største del af bogen. Baggrunden for bogens sidste del er forklaret bag i bogen. Det er en lang historie om Utøya, Dansk Bibel-Institut og teologiske diskussioner, der både har været ført offentligt og internt.

Jeg vil gætte på, at en og anden står af undervejs i appendikset, men Leif Andersens pointer står dog ganske klart: Mennesker hverken kan eller skal forklare og forsvare Gud. Vreden mod Gud, død og lidelse skal have plads. Og Gud er kærlig i sin frelsesvilje i Jesus, der er solidarisk med os i vores lidelse.

Forfatteren gør undervejs op med gudsbilleder, der efter hans opfattelse ikke har hold i Bibelen – f.eks. nogle teologers ensidige fokus på Guds almagt på bekostning af hans svaghed, der viser sig i Kristus, da han lider og dør. På den måde definerer han

Guds almagt som en kærlighedsmagt, der kun kan være god og omsorgsfuld.

Livsnær og trøstende

I første del af bogen møder læseren Leif Andersens særlige evne til at skrive livsnært og trøstende. Det er en velskrevet artikel, der stiller skarpt på, hvordan vi mennesker kan opleve Gud – i særdeleshed når livet gørdt.

Han udfolder på forbilledlig vis det troende menneskes dilemma mellem de objektive teologiske sandheder og den smertefulde virkelighed, det kan møde.

Leif Andersen holder fast i relationen til Gud som det afgørende i troen, og her skal der være plads til følelser – også til vrede på Gud, selvom vi kan være bange for vredens destruktive kræfter.

Han vender og drejer menneskers dybeste længsler, behov og forventninger. Og tilbage står, at Jesus er den eneste gudstrøst, der består, og at hos ham er der også plads til mig med de følelser, jeg har.

Jeg kan varmt anbefale bogen: første del særligt til troende og lidende mennesker og anden del til de mere hardcore teologisk interesserede.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Forfølgelse

Kristne er altid blevet forfulgt.
Men hvordan er situationen nu ude i verden?
Og hvordan bør vi forholde os til den?
Hvordan udfordrer Bibelen os tryghedsvante
danskere i efterfølgelsen af Jesus?

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet.dk

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION